

EIA - IPPC - SEA

ÚZEMNÍ PLÁN A PROCES „SEA“

Pavel Valtr
str. 2-7

ZAVÁDĚNÍ ZEMĚDĚLSKÝCH BIOPLYNOVÝCH STANIC U VELKOCHOVŮ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Milan Hůla, str. 8-9

LOKÁLNÍ SPALOVACÍ ZDROJE V ENERGETICE A JEJICH VLIV NA KVALITU OVZDUŠÍ

Radim Seibert
str. 10-13

PŘIPRAVOVANÁ „VELKÁ“ NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA

Lukáš Záruba
str. 14-16

AKTUÁLNÍ INFORMACE Z OBLASTI EVROPSKÉ CHEMICKÉ LEGISLATIVY – REACH A CLP

Jan Kolář, Miriam Hučková
str. 17

ŘÍZENÍ O ZMĚNĚ INTEGROVANÉHO POVOLENÍ

Kolektiv pracovníků oddělení
IPPC a IRZ MŽP
str. 18

VEŘEJNÉ PROJEDNÁNÍ

Libor Dvořák
str. 19

NOVÁ VERZE INFORMAČNÍHO SYSTÉMU IPPC

Jan Slavík
str. 20-21

ÚZEMNÍ PLÁN A PROCES „SEA“

Pavel Valtr

*Ing., aut. Arch. Pavel Valtr
UrbioProjekt Plzeň, ateliér urbanismu,
architektury a ekologie / Západočeská univerzita Plzeň
e-mail: valtr.p@volny.cz, www.urbioprojekt-valtr.cz*

Abstrakt

Landscape plan as a concept document should create good conditions for sustainable area development. This requirement is ensured by the SEA procedure. In this context, Šumava is often referred as an example of conflicting land use ideas.

Klíčová slova:

udržitelný rozvoj, územní plán, životní prostředí, krajina, Šumava,

Úvod

Udržitelný rozvoj je hlavním cílem veškerých politik Evropského společenství stanovených ve Smlouvě. Jeho cílem je neustálé zlepšování kvality života současné generace i generací budoucích. Hlavní cíle globální udržitelnosti vývoje a tedy i územního plánování musí sledovat vyvážený vztah územních podmínek pro:

- příznivé životní prostředí
- hospodářskou prosperitu
- sociální soudržnost obyvatel v území, tj. příznivé sociální podmínky.

Metodika

Metodika zpracování vychází z aktuální legislativy posuzování koncepce územního plánu stanovené v aktuálním znění stavebního zákona č. 281/2009 Sb., u kterého se připravuje velká novelizace a v zákoně o posuzování vlivů na životní prostředí č. 100/2001 Sb.

Analýza

Koncepce uspořádání krajiny v územně plánovací dokumentaci (ÚPD)

Zdravé životní a přírodní prostředí určitého krajinného území je předpokladem dobré obytné, rekreační a výrobní funkce území i zdraví obyvatel. Příroda se svojí regenerační a estetickou funkcí pro obyvatelstvo musí být integrální součástí osídlení. Současný urbanismus nedostatečně reflektuje přírodní systémy. Z hlediska výhledových potřeb je nutno zajistit citlivou koncepční a komplexní trvalou péči o celou krajinu a racionální skloubenost krajinářských a urbanistických struktur. Nepřesná formulace problémů, stejně jako nedostatečné rozpracování teoretických přístupů i konkrétních způsobů jejich řešení jsou v mnoha případech příčinami nešetrného využívání krajiny.

Celostní komplexní pojetí krajiny je stále větším problémem a to nejen z krajinářských pohledů, sledujících aspekty přírodovědné, krajinářskoestetické a kulturně-historické, kde převládají ochranné tendence (jež ale nepočítají s ekono-

Obr. 1: V idylické krajině Šumavy bývalo horské rozptýlené osídlení vázané na citlivé pastevní obhospodařování polokulturních trvalých travních porostů tzv. šumavských plání

mickým rozvojem a sociálními změnami), tak urbanistické a územně-plánovací koncepce, chápající krajinu převážně jako území pro rozvoj funkcí měst nebo vesnic. Z toho vyplývá netransparentnost a řada konfliktů, jež nejsou potřebně řešeny. Celostní chápání krajiny se stává stále větším problémem, takže dochází ke střetům i v úzkém sekčním pojetí její ochrany a to:

- ochrana přírody (biosférické rezervace, NP se 3 zónami, CHKO se 4 zónami jež někdy navazují, EVL, Ptačí oblast, NPR, NPP, PR, PP, VKP)
- ochrana krajiny a krajinného rázu (přírodní parky, krajinné dominanty a veduty, specifické krajinné typy, území cenného krajinného rázu)
- ochrana kulturních památek (památky UNESCO, NKP, městské a vesnické rezervace a zóny, krajinné památkové zóny, nově i kulturní památkové zóny)
- ochrana životního prostředí obyvatel (ochranná pásma znečišťujících provozů, ochranná pásma vodních zdrojů, CHOPAV aj.).

Význam ÚPD potvrzují i někteří vedoucí pracovníci AOPK, např. RNDr. J. Plesník, CSc. prohlašuje v oborovém časopise *Ochrana přírody*: „V poslední době se i v EU snaží péči o chráněné části přírody rozumným způsobem propojit se starostí o nechráněnou krajinu vč. městských a příměstských zelených ploch vše zastřešující koncepce zelené infrastruktury. Z tohoto hlediska roste a ještě poroste klíčový význam územního plánování, které do značné míry rozhoduje o tom, jak bude příroda a krajina v ČR vypadat.“

Nutná je snaha o „zrovnoprávnění“ krajiny jako rovnocenného předmětu plánování se zastavěným (a vymezeným zastavitelným) územím sídel. Potřebné je sledovat v zemědělsky intenzivních územích „zpřirodňování“, neboť v minulém období „zprůměrnění“ krajiny a přechodu na zemědělskou velkovýrobu, došlo k narušení vodního režimu kra-

Obr. 2: Nejcenější biotopy byly vázány na vrchovištní rašeliniště a údolí bystřinných toků

jiny, znečištění vod, degradaci a kontaminaci půd vč. ztráty přirozené úrodnosti a zvýšení vodní a vzdušné eroze a likvidaci rozptýlené trvalé zeleně k poklesu biodiverzity a snížení ekologické stability krajiny a omezení estetických hodnot naší krajiny. Došlo také k redukci retenčního potenciálu krajiny a narušení tradičního rázu zemědělské krajiny. Spolu s globálními klimatickými změnami je potřebné sledovat i nové otázky, např. přizpůsobení a funkční správa vodních zdrojů v rámci změn využívání krajiny, krajina pro výrobu potravin a energetických zdrojů a ochrana přírody, ekologické plánování, přirozené a restaurované krajiny, ekonomická a ekologická konvergence v přírodě a společnosti, monitorování změn krajiny aj.

Potřebné je v ÚPD koncepčně vytvářet podmínky pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof a pro odstraňování jejich důsledků, a to přírodě blízkým způsobem. Z hlediska výhledových potřeb je nutno zajistit citlivou koncepční a komplexní trvalou péči o celou krajinu a racionální skloubenost krajinářských a urbanistických struktur vč. možnosti odpočivného a rekreačního využití vč. průchodnosti krajiny. Dosavadní územní plánování bylo spíše zaměřeno na sídla a jejich infrastrukturu, proto vznikla řada krajinotvorných programů, včetně pozemkových úprav, které saturely tento nedostatek. Plánování krajiny, resp. krajinné plánování je podle nového stavebního zákona č. 183/2006 Sb. poprvé konkrétně zahrnuto v územním plánování, avšak v praxi je vzhledem k jeho složitosti mnohaoborovosti, do značné míry zapojeno spíše formálně. V ÚPD je deklarováno řešení volné, resp. nezastavěné krajiny, specifikací některých sledovaných skutečností v textové části, avšak toto není provázáno na grafiku. Koncepce uspořádání krajiny by měla sledovat způsob využití pozemků v krajině, vymezovat plochy změn a stanovovat podmínky pro změny v jejich využití. Někteří úředníci ÚÚP ve výkresu základního členění připouštějí jen vymezení zastavitelných ploch, ploch změn zastavěných území, příp. ploch rezerv, či ploch, avšak nepřipouštějí vymezení ploch změn či úprav krajiny a nezastavěných ploch. V nezastavěném území lze v souladu s jeho charakterem umisťovat stavby, zařízení, aj. opatření pouze pro zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství, těžbu nerostů, pro ochranu přírody a krajiny, pro veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu, pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof a pro odstraňování jejich důsledků, a dále taková technická opatření a stavby, které zlepšují podmínky jeho využití pro

účely rekreace a cestovního ruchu (např. cyklostezky, hygienická zařízení, ekologická informační centra (dle § 18 zák. č. 183/2006 Sb.) Tyto stavby by neměly znemožňovat jejich dosavadní využívání. Volně lokalizované stavby pro zemědělství mohou být kontraverzní zejména v blízkosti obytných území.

Nezbytné je zpracování výkresu koncepce uspořádání krajiny, což zatím stavební zákon nepředpokládal, nově byl dán pokyn, aby hlavní výkres funkčního členění ploch byl označován jako výkres urbanistické koncepce a koncepce uspořádání krajiny. Zatím se obvykle vymezují pouze biocentra a biokoridory ÚSES (které však, stejně jako ostatní ekostabilizační prvky byly vymezovány v jiném řízení), přičemž ostatní složky ekologické stability se nesledují a dále se jedná o formální prevenci přírodních pohrom, příp. těžbu nerostných surovin.

Obr. 3: Na zemědělsky obhospodařované a udržované plochy bezlesí byla vázána většina vzácných a chráněných biotopů a taxonů flóry (vč. evropsky sledovaných v *Natuře 2000*), které dnes vlivem vynucované sukcese rychle mizí z tohoto velkoplošného chráněného území

Územní systém ekologické stability (ÚSES)

Vymezování ÚSES provádí autorizovaný specialista, který by měl dodržovat nejen přírodovědná kritéria, ale i kritérium společenských limitů a záměrů a kritérium zemědělského obdělávání pozemků. V současné ÚPD se zejména:

- zajišťuje územní ochrana prvků ÚSES, které nemají jinou ochranu
- zajišťuje ochrana ÚSES jako systému
- určují konkrétní prostorové parametry prvků ÚSES (do značné míry však ovlivněné současnou parcelací).

Ideálně zastavěné plochy s prvky veřejné infrastruktury a prvky ekologické stability by měly do sebe zapadat jako sepnuté ruce. Zatím vymezování ÚSES obvykle nedokáže aktuálně reflektovat konkrétní situaci. Problémová situace vymezování ÚSES bývá zejména v intenzivněji urbanizovaných územích. Problémové je zejména vymezování prvků ÚSES jako veřejně prospěšných opatření, s předpokládaným vyvlastněním.

Trendy velkoplošné ochrany přírody

U zvláště chráněných území přírody - zatím cca 16 % území ČR (obecně se doporučuje 10 - 15 % území ČR ponechat k dispozici přírodě), jež však v ČR byly v naprosté většině podmíněny dosavadní lidskou činností (resp. extenzivním využíváním) se stupňuje konflikt mezi ortodoxními te-

oretickými „naturisty“, jež na těchto plochách požadují převážnou bezzásahovost a „praktickými“ znalci ekologických principů a zákonitostí. Fundamentální a šikanozní požadavky (např. znepřístupňování rozsáhlých území Šumavy zdůvodňováním ochrany tetřeva) je možno mnohdy označit za nezodpovědné a některé vůdčí postoje spíše připomínají hnutí s klamavými sofistikovanými závěry. Plochy naturových území jsou zatím jakoby nadřazovány a dosud neimplementovány do našeho systému chráněných území. Jejich vymezení je téměř luxusní (v ČR bylo vymezeno 41 ptačích oblastí - cca 9 % území, rozsah EVL je rovněž značný - cca 10 % území, přičemž omezení jejich dosavadního vymezení dle EU není možné). Vezmeme-li v úvahu i tzv. významné krajinné prvky (mezi něž patří veškeré lesní plochy, vodní toky s jejich nivami a vodní plochy, pak v současnosti téměř polovina území ČR má zajištěnou státní ochranu přírody, ke které se nezbytně vyjadřují orgány státní ochrany přírody. Na základě posouzení hodnocení trvale udržitelného rozvoje území, mají Rady obcí pro udržitelný rozvoj území stanovit podmínky pro realizaci problémových záměrů (Rady však obvykle nejsou ustaveny). Evropská legislativa sleduje i řešení střetu zájmů ochrany přírody s rozvojovými požadavky - obvykle je požadováno dokládat, že veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody a případně navrhopat kompenzační opatření, např. náhradní plochy. V současnosti je stále častěji upozorňováno, že prosazovaná tzv. ochrana přírody jde proti životnímu prostředí a veřejnému zájmu, přičemž je nadřazována nad ochranu obyvatel (mnohdy vznikají situace, kdy je směřována přímo proti jejich běžné a letité existenci). Obecně je možné konstatovat, že žádoucí biologická diverzita, díky plošně stále vzrůstající přísné státní ochraně, se za poslední půlstoletí podstatně snížila, neboť chybí citlivé extenzivní obhospodařování naší chráněné polokulturní krajiny, čehož dokladem je stávající stav Šumavy. V chráněných územích se setkáváme s akutní potřebou odpovědného monitoringu a managementu naší kulturní a polokulturní krajiny, kterou však nelze považovat za „přírodní divočinu.“ Komerční společnost sebou přináší krizi morálních a etických hodnot, vycházející z filozofie „tvorba zboží pro okamžité použití“, proto stále více vystupuje do popředí potřeba nalézání odpovědného vztahu k přírodě a probouzení lásky ke krajině a domovině. Měli bychom nalézat odpovědný vztah k naší přírodě a krajině, k obraně a zachování stávajících hodnot, pro jejich zachování budoucím generacím, vycházející však z erudovaného poznání širších „globálních“ souvislostí jak Evropy, tak naší malé Země.

Příklad názorových střetů vývoje Šumavy

Významným případem názorových střetů je současné „řešení osídlení a využití“ Šumavy, která je největším chráněným územím ČR. NP a CHKO Šumava má rozlohu téměř 1700 km², z toho NP téměř 700 km² (na bavorské straně jen 245 km²). Někdejší bezlesí z někdejších více než 30 % plochy (jež bylo extenzivně zemědělsky využívané), klesá směrem k 5 %, díky „příkazané“ sukcesi agresivního smrku, avšak na bezlesí je vázána většina ohrožených a národně i evropsky chráněných taxonů rostlin. Vnucovaný, nezodpovědný a neprojednaný požadavek převládající bezzásahovosti je katastrofálně problémový. Převládající zdejší kulturní, příp. polokulturní nestabilní smrčiny, ochuzené o stabilizační dřeviny (buky, kleny,

Obr. 4: Téměř čisté smrkové porosty jsou velmi nestabilní a předurčené ke kalamitám, např. hmyzím (kůrovec, mniška), větrným, houbovým aj.

jedle a další dřeviny, tedy bez dalších diaspor), jsou dnes vegetační a potravní „pouští“. Ty je záměr nařízenou bezzásahovostí prosadit na 3/4 území, pod heslem „nic než příroda“ a následně tak postupovat i v ostatních národních parcích a tak zásadně omezit proklamovanou biologickou diverzitu. Žádoucí obnovu přirozených porostů Šumavy nelze provádět fanatickým „diletantsko-vědeckým“ způsobem, kdy „vize divočiny“ jsou nadřazovány nad funkční skutečně ochranné potřeby (tvůrčí potence protagonistů je jakoby nahrazována potencí přírody, přičemž přírodní zákonitosti jsou účelově interpretovány). Zlikvidované původní ekosystémy nelze v etapě několika století obnovit bez aktivní podpory člověka (stačí se poučit jak vypadají opuštěné plantáže po půlstoletí v bývalých koloniích). Zřejmě není vhodné, že v národních parcích je sdružena státní správa ochrany přírody vč. lesů a vlastní realizace těchto činností (tak jak to bylo v ČR do r. 1992 a jak to často bývá i v zahraničí), přičemž by měl být sledován nejen princip environmentální, ale i ekonomický a sociální. Původní lesy jako náš základní kapitál a prostředek obnovitelného růstu byly postupně vykáceny (jejich genofond se zachoval pouze ostrůvkovitě) a v polovině 19. století a nahrazeny provencionálně nepůvodními smrkovými monokulturami, které kvalitu místních lesů znehodnotily (jejich populace jsou málo odolné vichřicím i kůrovci). Ty se však rozhodla někdejší Správa národního parku Šumava, podporovaná některými habilitovanými vysokoškolskými učiteli převážně Jihočeské univerzity, rozšiřovat a jimi sukcesně likvidovat i velmi cenná bezlesí s největším podílem národně i evropsky chráněných taxonů. Přestože podle vládního nařízení měla I. zóna tvořit 13 %, minulá Správa NP a CHKO Šumava ji svévolnou zvůlí rozšířila na 30 % bezzásahové zóny + zbytek I. zóny. Následně i ostatní správy NP, díky pokynu MŽP, měly po jejich vzoru „experimentálně“ přecházet na 3/4 rozlohu bezzásahových území. Prosazování převážně bezzásahovosti NP „neasistovaným“ a rychlým přechodem, resp. fundamentální ideologií divočiny s vlky a medvědy, dochází k situaci, že žádoucí ekologická stabilita přechází v labilitu, cenné prostředí je degradováno a dochází k rozsáhlým škodám, přičemž poněkud zvrhle tam byly vyznačovány „zážitkové“ stezky.

Udržitelný vývoj

V současnosti nepříznivě vystupují dva krajní, extrémně protichůdné požadavky na využívání krajiny, kde se názorové „nůžky“ postupně rozvírají:

- a) ortodoxní ochrana krajiny, s cílovým přechodem divokého „zpralesovatění“ velké části krajiny, avšak pokud možno bez lidí a jejich objektů (přitom však nejsou potřebně sledovány širší a zpětné vazby a dynamika vývojových zákonitostí)
- b) utilitárně exploatační, obhajované demokratickou liberalizací společenského rozvoje, avšak bez sledování potřebných vazeb na přírodní ekosystémy.

Základní principy udržitelného vývoje spočívají ve vyváženosti tří základních pilířů přijatých EU, tj. environmentálního, ekonomického a sociálního, např. v: předběžné opatrnosti a prevenci, šetrném a spravedlivém využívání zdrojů a snižování rizik u zdrojů, zodpovědnosti původce znečištění, používání nejšetrnějších dostupných technologií, v úctě k životu.

Obr. 5: Vysoce agresivní smrk dnes však neumožňuje existenci žádoucích listnáčů a sukcesně počíná ovládat někdejší bezlesí

V současnosti na základě silné „růstové mentality“ většiny společnosti je nutné, aby při alokaci nových investic nedocházelo k ochuzení přírodního a životního prostředí. Komplexní územní rozvoj znamená koordinované vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb občanů, ochranu zdravých životních podmínek, rozvoj dopravy a spojů, výchovu a vzdělávání a ochranu veřejného pořádku, s cílem zajistit harmonický a udržitelný rozvoj území. Vyváženým vztahem územních podmínek se rozumí takový stav využití území, kdy je území využíváno dosažitelně optimálním způsobem, jeho hodnoty (§18 odst.4, §19 odst.1 písm a) staveb. zák.) jsou chráněny a rozvíjeny a vyhodnocení stavu území a trendů jeho rozvoje nezavdává důvody k obavám ze současných nebo budoucích rizik, způsobených jednostranným rozvojem bez kompenzačních opatření, disproporcemi mezi způsoby využití území nebo střety mezi oprávněnými zájmy v území a záměry změn jeho využití.

Obr. 6: V současnosti jistou „údržbu“ bezlesí obstarávají přemnožené stavy spárkaté zvěře

V přírodních pilířích by mělo být sledováno horninové prostředí, vodní režim, hygiena životního prostředí, ochrana přírody a krajina, zemědělský půdní fond (ZPF) i pozemky určené k plnění funkcí lesa (PUPFL). Současný vývoj potvrzuje nevyvážené sledování udržitelného rozvoje, kdy dochází k nadřazování environmentální problematiky nad ekonomickou a sociální problematiku.

Konkurenční výhodou EU vůči hlavním světovým konkurentům, ve vazbě na tzv. lisabonskou strategii z r. 2000) by měla být udržitelná ekonomika založená na vzdělanosti společnosti, k čemuž byly uvedeny následující indikátory: informační a komunikační technologie, energetická náročnost hospodářství, produktivita práce a HDP na osobu, integrace trhu, výdaje na lidské zdroje, doprava, emise skleníkových plynů, biodiverzita, míra nezaměstnanosti, dlouhodobá nezaměstnanost, zaměstnanost starších pracovníků, rozptyl regionální zaměstnanosti, ohrožení chudobou.

Dokument Strategie udržitelného rozvoje ČR sleduje celostátní problematiku. Územní plán reflektující požadavek zajištění udržitelného rozvoje řešeného území musí tedy zohledňovat všechny jeho aspekty - požadavky na zachování přírodních, kulturních a urbanistických hodnot území, stabilizaci obyvatelstva a rozvoj sídla, ochranu a zlepšování životního prostředí, vytváření podmínek pro racionální a šetrné využívání přírodních zdrojů a potenciálu území, pro stabilizaci a rozvoj ekonomické základny a pro prohloubení spolupráce s okolními územními celky. V návrhu je vhodné zvažovat i jejich ekonomickou náročnost.

ÚPD a proces SEA

Posuzování vlivů územně plánovacích koncepcí a jiných koncepcí (strategie, politiky, oborové plány) na životní prostředí je stanoveno Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. 6. 2001, o posuzování vlivů některých (určitých) plánů a programů (koncepcí) na životní prostředí (SEA – Strategic Environmental Assessment) a respektuje Směrnici Rady 92/43/EHS z 21. 5. 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a Směrnicí Rady 79/409/EHS z 2. 4. 1979 o ochraně volně žijících ptáků. Požadavky uvedených Směrnic byly implementovány (transponovány) do naší legislativy. Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR byl přijat usnesením vlády č. 37 z 11. 1. 2010, pro rok 2011 připravuje Rada zavedení Strategického rámce udržitelného vývoje ČR. Jako základní principy byly specifikovány:

Obr. 7, 8: Příkladem neopodstatněného ochrannářského fundamentalismu je uzavření po mnoho století využívané zemské cesty z Modravý přes Březník na „Modrý sloup“ pod hraniční vrchol Luzný pro pěší turisty a požadavek jejího rozebrání a odvezení. Došlo zde k vyhlášení I. ochranného pásma, se zákazem vstupu německým sousedům, kteří na hraničních stezkách sledují naše chráněné mrtvé lesy

- princip rovnováhy tří pilířů udržitelného vývoje
- princip soudržnosti a integrace politik a řízení
- princip předběžné opatrnosti
- princip generační a mezigenerační odpovědnosti
- princip rovných příležitostí
- princip partnerství
- princip mezinárodní odpovědnosti
- princip rozmanitosti.

Při vyhodnocování vlivů koncepce ÚP na životní prostředí se vychází z popisu a vyhodnocení zjištěných a předpokládaných závažných vlivů územního rozvoje na životní prostředí a přijatelné alternativy naplňující cíle územního rozvoje, zatím však obvykle formálně. Posuzování by mělo být vyvážené, tzn. sledovat i vyváženost sociálních a ekonomických hledisek. V závažných případech krajský úřad vyžaduje samostatné zpracovávání posouzení vlivu koncepce územního plánu na životní prostředí, tzv. „SEA“. Obvyklé je to zejména u velkoplošných chráněných územích přírody a v územích Natura 2000 (EVL, ptačí oblast). Posuzování vlivů na životní prostředí podléhají vymezené záměry a koncepce, jejichž provedení by mohlo závažně ovlivnit životní prostředí. Účelem posuzování vlivů na životní prostředí je získat objektivní odborný podklad pro vydání rozhodnutí, popřípadě opatření podle zvláštních právních předpisů, a přispět tak k udržitelnému rozvoji společnosti. Tento podklad je jedním z podkladů v řízeních podle zvláštních právních předpisů. Posuzují se vlivy na veřejné zdraví a vlivy na životní prostředí, zahrnující vlivy na živočichy a rostliny, ekosystémy, půdu, horninové prostředí, vodu, ovzduší, klima a krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní památky, vymezené zvláštními právními předpisy a na jejich vzájemné působení a souvislosti.

Efektivní princip zajišťování trvalé udržitelnosti v ÚPD spočívá v konstruktivní součinnosti zpracovatele ÚP a zpracovatele SEA, příp. i pořizovatele (což by měla podpořit velká novela stavebního zákona).

Dosažené výsledky

Krajina je grunt a naše závislost na ní se v budoucnu ještě zvětší. Krajina ČR je zatím mimo skutečnou koncepční územně plánovací vizi v trvalé proměně. Ta tam je doba, kdy naše krajina byla ekologicky stabilní, bez vymezených velkoplošných chráněných území, kdy zde byl i menší podíl

lesnických „plantáží“, jež dnes jsou kupodivu zákonitými významnými krajinnými prvky, avšak byl zde významný podíl extenzivně využívaných trvalých travních porostů, s velkým množstvím dnes ohrožených a chráněných organismů a kdy zde byla jemná filigránská skladba krajinných prvků, jež predisponovala malé koloběhy vody, látek a energií. Kdysi bylo Česko známo jako zahrada Evropy v kladném smyslu, v posledním období byla z vedoucích pozic MŽP a Správ NP prosazována vize spočívající v naší identitě v divočině s vlky a medvědy, avšak bez potřebného pratury, udržujícího bezlesí s nejcennější škálou ohrožených a chráněných taxonů a to pokud možno bez lidí (zdůvodňovaný ochranou jediného taxonu - severského ptáka tetřeva, který však ustupuje ve vazbě na klimatické oteplování) a s nezávadnou „zahradnickou“ péčí o polokulturní krajinu. Tedy:

- zdravé životní a přírodní prostředí určitého krajinného území je předpokladem dobré obytné, rekreační a výrobní funkce území i zdraví obyvatel
- krajina vytváří jednu z charakteristik národa, přičemž zpětně krajina formuje charakter národa
- udržení zdravého stavu naší krajiny bychom měli věnovat stejnou pozornost jako našim sídlům, neboť do jisté míry jsme „odrazem“ životního a přírodního prostředí v kterém žijeme.

Doporučení a závěr

ÚPD a proces SEA by měl:

- vycházet z ekologických principů a zákonitostí
- sledovat citlivou koncepční a komplexní péči o krajinu a životní prostředí
- zajišťovat racionální skloubenost krajinářských a urbanistických struktur.

V územně plánovací dokumentaci je potřebné sledovat např.:

- vymezení silně erozně ohrožených zemědělských půd (nad 120), jež byly v ČR aktualizovány k 1. 7. 2010, příp. zranitelných a citlivých oblastí
- koncepci rekreačního využívání krajiny, prostupnost krajiny, „měkká“ turistika (parkoviště)
- návrh urbanistické a krajinné zeleně (jež není součástí např. komunikací či veřejných prostranství), členění jednotlivých druhů trvalé sídelní urbanistické

- a krajinné vegetace / „zeleně“ (vč. ochranné, izolační, příp. doprovodné)
- návrh zalesnění, příp. návrh obor zvěře, příp. bažantnic
- návrh „ochranných“ trvalých travních porostů (zejména protierozních)
- podpora zemědělství v orientaci k mimoprodukčním a agroenvironmentální funkcím údržby a péče o krajinu
- návrh komunikací: VRT, silniční přeložky, MK, ÚK (společná zařízení pozemkových úprav)
- návrh vodního režimu a vodohospodářských opatření, např. výhledové lokality pro akumulaci povrchových vod, retenční vodní plochy, revitalizace a úpravy vodních toků a ploch, návrh poldrů (povodňové rozlivy), návrh extravilánových příkopů, návrhy opatření před povodněmi, přívalovými srážkami, návrhy protierozních opatření, OP vodních zdrojů, opatření k řešení rizika urychleného odtoku, zabezpečení požadavků a bilanční stavy vod, území určená k rozlivům povodní, VZ a jejich OP, studny, odpadní vody a ČOV
- návrh rekultivace, revitalizace a regenerace degradovaných či devastovaných ploch
- návrh krajinnotvorných opatření vč. ochrany krajinného rázu (přírodní park apod.)
- návrh chráněných území přírody a registrovaných významných krajinných prvků (obvykle nesledováno, příp. formálně ZCHÚ či VKP, potřebné je prověření dosavadních, příp. vymezení nových chráněných území, ale i převod EVL do našich kategorií ochrany přírody (nebo smluvní či základní ochrana)
- návrh kompenzačních opatření při narušení chráněných území
- vymezení ploch ochrany a těžby nerostných surovin (DP, CHLÚ, vyhrazené suroviny)
- návrhy ochranných režimů a ochranných pásem (vč. kontaktu výrobních areálů s obytnou zónou).

Možná kritéria, resp. indikátory pro sledování environmentální udržitelnosti v procesu SEA:

- Koeficient ekologické stability
- Využití půdního fondu dle ÚHDP: problémové bývá pokud lesní plochy činí méně než 20 %, TTP méně než 10 %, vodní plochy méně než 0,5 %, plocha orných půd je nad 40 %, plocha ZPF je nad 60 %)
- Ochrana neúměrného záboru zemědělských půd - třída zvýšené ochrany půd I a II, či cena půd v k.ú. (dle vyhl. 412/2008 Sb. vč. aktualizace ve vyhl. č. 340/2010 Sb.) zejména nad 5 Kč/m², tj. velmi kvalitních zemědělských půd (s současností došlo však k významným změnám ve vymezování tříd ochrany půd dle vyhl. č. 48/2011 Sb.)
- Zátopová území (vymezuje Povodí)
- Zranitelné oblasti (dle Nařízení vlády č. 103/2003 Sb.)
- Zastavěná území ohrožená povodněmi (nechráněná nebo nedostatečně chráněná)
- Oblasti s nedostatečnou mírou retence, resp. akumulace vod
- Oblasti s nadměrným urychleným povrchovým odtokem srážkových vod (ohrožení vodní erozí, vysoký součinitel odtoku)
- Lokality s omezenou průtočností vodních toků
- Vodní plochy s nadměrným zanášením splaveninami

- Území určená k povodňovým rozlivům (dle § 68 vodního zák.)
- Zvýšené radonové riziko
- Stará ekologická zátěž, např. býv. skládka (pozitivní je sběrný dvůr)
- Ekologické ohrožení (provozy, kde jsou překračovány ekologické limity)
- Přeshraniční vodní toky, příp. přeshraniční čerpání vody.

Měli bychom nalézat odpovědný vztah k naší přírodě a krajině, k obraně a zachování stávajících hodnot, pro jejich zachování budoucím generacím, vycházející však z erudovaného poznání širších globálních souvislostí Evropy a celé naší malé Země.

Použitá literatura

VALTR, P. Územní plán - SEA/EIA a ochrana přírody a krajiny: In: Sborník 8. mezinárodní konference SEA/EIA Ostrava, 2011

VALTR, P. Územní plánování v praxi (makulatura)

VALTR, P. (edit.) Šumava na rozcestí, Sborník konference IFLA ČR Železná Ruda 2009 (www.urbioprojekt-valtr.cz)

ZAVÁDĚNÍ ZEMĚDĚLSKÝCH BIOPLYNOVÝCH STANIC U VELKOCHOVŮ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Milan Hůla

*Ing. Mgr. Milan Hůla, pracuje jako odborný referent IPPC se specializací na velkochovy prasat a drůbeže, zpracovatelský průmysl (potravinářství a krmivářství) na Krajském úřadu Královéhradeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství oddělení EIA a IPPC
Pivovarské nám. 1245/2, 500 03 Hradec Králové 3
tel.: 495 817 424; e-mail: mhula@kr-kralovehradecky.cz*

Úvod

Zavádění koncových technologií u zemědělských velkochovů hospodářských zvířat, které snižují negativní vlivy na životní prostředí, je v současné době velice aktuální. Touto problematikou se zabývají nejen vědecké týmy akademie věd a studenti vysokých škol, ale také soukromé podnikatelské subjekty, zástupci státní správy i samosprávy. Současný stav zavádění zemědělských technologií snižující působení negativních vlivů na životní prostředí je často vnímán jak laickou tak i odbornou veřejností jako neutěšený, avšak s obrovským rozvojovým potenciálem zahrnujícím kladné dopady do společensko-ekonomické, energetické i průmyslové oblasti. Možnou cestou využití stávajícího potenciálu v zemědělství je převedení některých zemědělských činností na činnosti průmyslové, které zachovávají principy udržitelného rozvoje se současnou aplikací nejlepších dostupných technik a technologií (BAT), jejichž zavádění řeší zákon č. 76/2001 Sb., o integrované prevenci. Jednou z takových cest je aplikace koncových technologií typu bioplynová stanice u velkochovů hospodářských zvířat. Bioplynová stanice jako koncová technologie velkochovu významně snižuje nejen přímé negativní vlivy provozu velkochovu na životní prostředí (zejména snížení emisí pachových látek a jejich šíření při skladování a při aplikaci statkových hnojiv, jakož i zabránění nadměrné ztrátě hnojivých živin; zabránění kontaminace podzemních a povrchových vod; přenosy znečištění), ale rovněž umožňuje průmyslové využití této technologie k výrobě tepla, elektrické energie nebo dalších surovin (hnojiva, paliva, apod.), které mohou mít široké využití v navazujících zemědělských i průmyslových činnostech. Nepřímo pak provoz bioplynové stanice pozitivně ovlivňuje zaměstnanost (vytvoření pracovních příležitostí), rozvoj regionu (investiční a podnikatelské příležitosti) a cestovního ruchu (snížení zápachu).

Současný stav živočišné a rostlinné výroby v ČR

Ekonomickou transformací bývalých jednotných zemědělských družstev v 90. letech minulého století docházelo velice často k tomu, že se hospodářsky oddělila výroba živočišná (chov skotu, prasat a drůbeže) od výroby rostlinné (obhospodařování polností). Došlo tak ke specializaci některých zemědělských podniků výlučně na živočišnou výrobu a jiné se zase specializovaly pouze na výrobu rostlinnou.

Malých a středních podniků se tato situace dotkla jen okrajově (živočišná i rostlinná výroba většinou zůstala zachována). Nejvýrazněji se však tyto změny projevily právě u velkochovů, jejichž majitelé v důsledku toho dnes často nevlastní vůbec žádnou zemědělskou půdu. I když se v prvopočátku jevilo oddělení živočišné výroby od rostlinné jako životaschopné, v průběhu času (nejen v důsledku nastavení daňové a dotační politiky státu a Evropské unie) docházelo k tomu, že se specializovaní provozovatelé velkochovů (zejména na prasat, ale i skotu a drůbeže) začali dostávat čím dál více do ekonomických potíží, které nezdědka vyústily v dočasné či úplné zastavení provozu.

Zcela opačný vývoj však nastal ve výrobě rostlinné, která se sice zpočátku musela potýkat s řadou problémů (výměna zastaralé zemědělské techniky, zavádění nových technologických přístupů a postupů, pozemkové úpravy a v neposlední řadě také nevyřešené vlastnické vztahy k půdě), avšak v současné době je v této oblasti situace poměrně stabilizovaná a někde dokonce nad míru uspokojivá (zejména v důsledku nastavení dotační politiky Evropské unie a státu).

Počet bioplynových stanic v ČR a vývoj do roku 2020 – bioplynová stanice u velkochovů nebo mimo ně?

V současné době (březen 2011) je v České republice provozováno 188 bioplynových stanic o celkovém výkonu 111 MW¹). Podle veřejné databáze CENIA o podaných žádostech pro posuzování vlivu na životní prostředí (EIA) mají investoři rozpracovaných dalších asi 100 projektů bioplynových stanic, z nichž některé by mohly být zpuštěny už v letošním roce. Státní energetická koncepce, na kterou navazuje Národní akční plán využívání obnovitelných zdrojů, počítá s tím, že do konce roku 2020 by měl být v České republice instalován výkon přes 400 MW², což odpovídá provozu přes 700 bioplynových stanic, není však vůbec jisté, zda budou projektovány a vystavěny přednostně u velkochovů hospodářských zvířat (některá z mnoha pozitiv provozu bioplynových stanic u velkochovů jsem nastínil již v úvodu). Specializace rostlinné výroby oddělená od výroby živočišné totiž svými důsledky dospěla v českém zemědělství do stavu, kdy specializovaní provozovatelé velkochovů hospodářských zvířat nemají dostatek finančních prostředků na případné investice do moderních technologií typu bioplynová stanice. Významnou roli zde sehrává také ne zcela vhodně nastavená dotační i daňová politika státu. A to zcela pomíjí případnou smluvní nejistotu dodávek rostlinné biomasy od provozovatelů specializovaných na rostlinnou výrobu, která je pro provoz bioplynové stanice nezbytná. Navíc tito specializovaní provozovatelé rostlinné výroby začínají uvažovat o tom, že si samostatně vybudují „svou“ vlastní bioplynovou stanici „na zelené louce“ mimo velkochovy a pouze se vstupem z rostlinné výroby, tzn. zcela bez vstupů z výroby živočišné (kejda, drůbeží trus, hnůj). Nezdědka se tak

bez výrazných potíží začínají projektovat, stavět a provozovat bioplynové stanice vzniklé „na zelené louce“ mimo velkochovy a dlužno dodat, že často se ztrátou vysokého potenciálu v ochraně životního prostředí. Nehledě na úvahy některých zainteresovaných stran o tom, že by se mohly v bioplynových stanicích zpracovávat zemědělské produkty v kombinaci s komunálními odpady (zpracování zemědělských surovin společně s odpady je samozřejmě možné, avšak jen v omezené míře – např. odpady ze zpracovatelského průmyslu vznikající při výrobě krmiv a potravin, biomasa z údržby parků a trávníků obcí apod.). Snaze o zavádění bioplynových stanic u velkochovů hospodářských zvířat rovněž vůbec nepřispívá dlouhodobě vedená negativní kampaň sdělovacích prostředků. Často je veřejnost mylně informována o významných škodlivých dopadech provozu bioplynových stanic na životní prostředí, zejména o šíření zápachu, aniž by přitom bylo zohledněno, že se provoz jednotlivých bioplynových stanic liší, ať už vstupní surovinou nebo vlastní technologií. A současně je opomíjena skutečnost, že se jedná o významný alternativní zdroj energie.

Spolupráce obcí, měst a krajů se zemědělskými provozovateli

Velice důležitou roli při zavádění bioplynových stanic u velkochovů hospodářských zvířat bezpochyby hrají také obce, města a kraje. Úzká vzájemná spolupráce těchto veřejnoprávních subjektů s provozovateli zemědělských velkochovů a polností má zásadní význam, ať už je to při přípravě rozvojových dokumentů (územní plány obcí a měst, zásady územního rozvoje krajů či koncepce ochrany životního prostředí, energetické koncepce, apod.), anebo v oblasti získávání dotací (dotace z fondů Evropské unie, ze státních fondů a z fondů krajů). Z hlediska principů trvale udržitelného rozvoje a provozu bioplynových stanic s kladným dopadem na životní prostředí je proto spolupráce těchto subjektů s provozovateli velkochovů a polností naprosto klíčová a do budoucna zcela nezbytná. Rovněž jako nanejvýš vhodná se také jeví úzká spolupráce s agrární a hospodářskou komorou. Vhodně nastavená daňová a dotační politika státu a Evropské unie by v budoucnu mohla tuto spolupráci ještě více posílit, tak aby byly podmínky provozování bioplynových stanic u velkochovů hospodářských zvířat výhodné pro všechny zainteresované subjekty. Jako nanejvýš vhodné se v této oblasti jeví zavedení koordinátora, ať už na státní či krajské úrovni, jehož rolí bude sladění vzájemné spolupráce všech zainteresovaných subjektů.

Závěrem

Bioplynová stanice je bezpochyby zařízení, které splňuje podmínky zavádění nejlepších dostupných technik a technologií (BAT) snižujících emise znečišťujících látek do životního prostředí z provozů zemědělských velkochovů. Provozování bioplynové stanice šetří přírodní zdroje a tím také nepřímě přispívá k větší a komplexnější ochraně životního prostředí, kde má jednoznačně své opodstatnění. Přidanou hodnotou je rovněž zlepšení zaměstnanosti na venkově, jakož i snížení negativních dopadů na cestovní ruch (zejména zamezení šíření zápachu při velkoplošné aplikaci statkových hnojiv). Daňová a dotační politika státu a Evropské unie by však měla cíleně směřovat přednostně a výlučně do výstavby bioplynových stanic u velkochovů hospodářských zvířat a to tak, aby byly podmínky provozování bioplynových stanic výhodné pro všechny zainteresované subjekty, tj. pro obce a města, pro kraje a samozřejmě také pro provozovatele polností a velkochovů.

Internetové zdroje

- 1) ZELENKA, R., MAŘÍK, M. (2011): Zkrotíme nenažrané bioplynky?; <http://www.enviweb.cz/clanek/bioplynky/86311/zkrotime-nenazrane-bioplynky>
- 2) Ministerstvo průmyslu a obchodu (2010): Národní akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů; <http://www.mpo.cz/dokument79564.html>

LOKÁLNÍ SPALOVACÍ ZDROJE V ENERGETICE A JEJICH VLIV NA KVALITU OVZDUŠÍ

Radim Seibert

Ing. Radim Seibert
Regionální centrum EIA s.r.o., Ostrava
e-mail: seibert@rceia.cz

Abstrakt

Do you really think the air pollution from big power plants is still so dominant? How local heating affects air quality and public health? What do you think is more efficient – big energy sources dedusting or motivation to local heating systems improvement? Due to miss out above questions and inefficient air protection activities during several last years – significant dust and PAH's air pollution came.

Klíčová slova:

energetika, emise, imise, topeniště, zdraví, riziko, náklady

Úvod

Vyslovíme-li pojem energetika, domnívám se, že většina lidí v České republice si představí typické spalovací zařízení, tj. uhelnou elektrárnu - komín, chladič věž, provozní budovu, možná ještě také rozvodnu a dráty vysokého napětí. Do všeobecného podvědomého vnímání tohoto pojmu již vstoupily také další průmyslové segmenty energetiky - jádro, větrná, vodní, fotovoltaika. Tento obraz však není úplný. Asi málokdo z obyvatel rodinných domů by řekl, že má ve sklepě, kotelně či technické místnosti energetické zařízení.

Ve významných koncepčních dokumentech v oblasti energetiky - Energetické koncepci ČR a Územních energetických koncepcích - jsou ale malé spalovací zdroje v rodinných domech sloužící k vytápění domácností považovány za jeden ze segmentů energetiky.

Naproti tomu jiné informační zdroje vymezují tento pojem odlišně. Wikipedia uvádí: „Energetika je průmyslové odvětví, které se zabývá získáváním, přeměnou a distribucí všech forem energie. Jedná se zejména o výrobu elektrické energie v elektrárnách a její distribuci prostřednictvím přenosové soustavy, ...“. Dle této definice se tedy jedná o průmyslovou aktivitu.

Při bližší úvaze je nutno uznat, že podle mého subjektivního názoru méně vžitý přístup uplatněný v energetické koncepci má něco do sebe. Pokud bychom domácí kotlíky všeho druhu vyčlenili z energetické soustavy, kde by potom ležela hranice mezi průmyslovým odvětvím a ne(z)řízeným spalováním? Při napojení 2 či 3 rodinných domů na centrální zásobování teplem, by to již energetika byla? Domnívám se, že národní a územní energetické koncepce chápou tento pojem lépe.

Zahrnutí malých spalovacích zdrojů k výrobě tepla do energetiky s sebou totiž přináší řadu možností. Je možno navrhnout cíle a opatření k jejich dosažení zaměřené na provoz těchto zařízení, včetně opatření na ochranu ovzduší, kterým se věnuje tento článek.

Mezi největší problémy v ochraně ovzduší v ČR patří imisní situace suspendovaných částic PM_{10} a polycyklických aromatických uhlovodíků (PAH). U obou dochází k častému překračování imisních limitů. Vícejaderné PAH, které mají toxikologicky nejzávažnější účinky, jsou, podobně jako řada dalších zdravotně nebezpečných polutantů, nakondenzovány na tuhé částice. Snížení imisní zátěže suspendovanými částicemi PM_{10} , PAH, či těžkých kovů, je proto spojitým problémem. Článek je proto zaměřen na problematiku tuhých částic.

Velikost emisí

Začátek 90. let, kdy se uhelné elektrárny nacházely v době před rozsáhlými ekologickými opatřeními a úlet prachu z těchto zdrojů byl řádově vyšší, je dávno pryč. Dnes prakticky všechna zařízení pod tlakem příslušných orgánů plní požadavky kladené na nejlepší dostupné techniky a zpřísněné emisní limity nebo se tomuto stavu nezadržitelně blíží. U malých lokálních zdrojů na výrobu tepla je situace zásadně odlišná. Druh a technický stav topenišť je závislý prakticky pouze na (z)vůli provozovatelů, stejně jako druh a parametry používaného paliva, pokud se vůbec o palivo ve smyslu platné legislativy jedná. Tomu odpovídá velikost produkováných emisí do ovzduší.

Velké energetické závody jsou vždy zařazeny do skupiny zdrojů REZZO 1, vytápění domácností je z hlediska prachu zcela dominantní skupinou zdrojů v rámci REZZO 3. Celkové emise tuhých znečišťujících látek na území ČR dle emisní bilance Českého hydrometeorologického ústavu v členění na REZZO 1 a REZZO 3 jsou shrnuty v následující tabulce.

	rok 2008	rok 2009
REZZO 1	10,0	8,8
REZZO 3	20,8	18,1

Tab. 1: Emise TZL dle ČHMÚ (kt/r)

Je zřejmé, že vytápění domácností vyprodukuje nejméně 2x více emisí tuhých znečišťujících látek, než velké energetické závody. Jedná se o konzervativní odhad, ve skutečnosti to je pravděpodobně výrazně více, protože v REZZO 1 zdaleka nejsou zahrnuty pouze energetické zdroje.

Emisní bilance z malých spalovacích zdrojů přitom vychází z platné metodiky, která nezohledňuje excesy způsobené nekvantifikovatelnou nekázní obyvatel. Na emise přitom tyto excesy mohou mít významný vliv. Jedná se zejména o nevhodný režim provozu topenišť s manuální dodávkou paliva, nevhodné palivo a spoluspalování odpadu.

Imisní projev

Jakou měrou k neuspokojivému stavu kvality ovzduší přispívá výroba tepla v malých energetických zdrojích?

Zkušenosti s hodnocením vlivů energetických zdrojů na ovzduší v rámci procesu posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) ukazují, že průměrné roční imisní příspěvky suspendovaných částic PM_{10} z velkých teplárenských provozů obvykle nepřesahují ani v místech jejich největšího vlivu desítky $\mu g/m^3$. Toto tvrzení si lze snadno ověřit na základě rešerše rozptylových studií, které jsou součástí oznámení a dokumentací EIA a jsou tudíž každému k dispozici v Informačním systému EIA.

Dejme tomu, že imisní pozadí (přirozená prašnost, koncentrace suspendovaných částic PM_{10} v ovzduší po odečtení vlivu znečištění způsobeného lidskou činností) se v naší republice v případě průměrných ročních koncentrací běžně pohybuje okolo 15 – 20 $\mu g/m^3$. Příspěvek činnosti člověka k této hodnotě kolísá od 0 do cca 45 $\mu g/m^3$. Celkem tak můžeme reálně naměřit hodnoty přibližně od 15 do 60 $\mu g/m^3$.

Z těchto informací vyplývá, že ani při zohlednění významných nejistot a zjednodušení, ke kterým dochází při zpracování rozptylových studií, nelze v žádném případě považovat vliv velkých tepláren a elektráren na celkovou imisní situaci PM_{10} za dominantní. Vliv těchto provozů na celkovou imisní situaci průměrných ročních koncentrací PM_{10} je malý, často neměřitelný, tj. neodlišitelný od pozadí.

Imisní dopad jednotkové emise z malých zdrojů je na rozdíl od velkých závodů značný. Ze zkušeností s hodnocením imisních příspěvků z velkých energetických závodů, z emisních bilancí ČHMÚ a výsledků imisního monitoringu vyplývá, že emise o velikosti 1 t PM_{10} /rok způsobuje obvykle zvýšení průměrné roční imisní koncentrace o následující hodnoty:

- velké energetické závody - o tisíce až desetitisíce $\mu g/m^3$
- domácnosti - o desítky $\mu g/m^3$

Řádový rozdíl je způsoben hlavně výškou komína a větším objemem vypouštěných spalin, potažmo vyšší tepelnou vydatností, u průmyslových provozů. K rozptylu tak dochází na větším území, emise méně často zasahuje do nebo pod inverzní vrstvu. Návrh minimální výšky komína je u průmyslových provozů prováděn s ohledem na okolní reliéf terénu.

V souladu s výše uvedenými informacemi lze konstatovat, že výroba tepla v lokálních topeništích působí o 2 až 3 řády vyšší imisní příspěvky než provoz velkých energetických závodů. Z hlediska velikosti imisních příspěvků tedy představují několik set až několik tisíckrát větší problém než velká energetická zařízení.

Imisní přínos a náklady opatření ke snížení emisí

Na otázku, co lze očekávat od provedení případných technických opatření na různých skupinách energetických zdrojů zjednodušeně odpovídá následující tabulka.

	velký energetický závod	vesnická zástavba s lokálním topením tuhými palivy (obec, část obce)
výchozí stav - imisní příspěvek	desítky $\mu g/m^3$	jednotky $\mu g/m^3$
imisní pozadí	20 - 50 $\mu g/m^3$	15 - 30 $\mu g/m^3$
případné relativní snížení emisí po realizaci opatření	max. o desítky %	o několik desítek %* až > 1 řád**
případné relativní snížení imisních koncentrací	max. desítky %	jednotky až desítky %
obvyklé náklady na snížení emise TZL o 1t/rok	desítky mil. Kč	5 - 20 mil. Kč
obvyklé náklady na snížení imisní koncentrace PM_{10} o 1 $\mu g/m^3$ (v místě, kde je vliv zdroje nejvyšší)	250 mil. - 10 mld. Kč	5 - 200 mil. Kč

* výměna konvenčního topeniště za moderní zdroj při využití stejného pevného paliva

** náhrada konvenčního topeniště na tuhá paliva za plynový kotel

Tab. 2: Imisní přínos a náklady opatření

Opatření na malých zdrojích se zdají být v porovnání s velkými energetickými zdroji v zásadě efektivnější, zejména, pokud hodnotíme nikoliv emisní, ale imisní zlepšení. Paušálně je však přesnější hodnocení neproveditelné, neboť rozmezí možných nákladů je značně široké a poměr cena / přínos je závislý na místních podmínkách.

Vliv na zdraví obyvatelstva, hlavní cíl ochrany ovzduší

Jedním z hlavních cílů ochrany ovzduší je udržení zdravotního rizika spojeného se znečištěním ovzduší na přijatelné úrovni. Za tímto účelem je stanovena většina limitů pro znečištění ovzduší. Zdraví populace závisí nejen na velikosti rizikového faktoru, tedy imisní koncentraci, ale také na počtu lidí, kteří jsou těmto exhalacím vystaveni. Stojí proto za úvahu, jak velká populace je dotčena provozem velkých tepláren a elektráren a lokálních energetických zdrojů.

Protože velké energetické závody jsou z pochopitelných důvodů přednostně umísťovány cíleně na závětrné strany hustě obydlených oblastí, nejsou obvykle oblastí nejvíce ovlivněné jejich provozem hustě obydleny.

Naproti tomu zdroje pro vytápění domácností působí přímo v dýchací zóně obyvatel příslušné obce. Jedná se přitom o celoživotní expozici.

Lze vyčíslit velikost dotčené populace imisními příspěvky z energetiky? Bez podrobné rešerše dosavadní dokumentace, která byla pořízena pro výstavbu a změny jednotlivých zařízení a bez údajů ČSÚ těžko. Můžeme ale zapojit selský rozum a pokusit se alespoň o orientační odhad:

- **Vlivy velkých energetických zařízení** na ovzduší mají obvykle velký plošný dosah. Pokud budeme předpokládat, že ovlivněná oblast jedním zařízením má rozlohu 50 – 300 km² a v širším okolí je již její vliv zanedbatelný, lze při průměrné hustotě obyvatel 130 obyv./km² a počtu velkých energetických zařízení v ČR cca 100 odhadovat exponovanou populaci na **650 tis. až 4 mil. osob**. Je jasné, že se jedná o nadhodnocený odhad, protože průměrná hustota obyvatel zahrnuje i města, kde je hustota vyšší, zatímco, jak je uvedeno výše, imisní příspěvky velkých tepláren působí především v mimoměstských oblastech. Uvedený počet cca 100 zařízení navíc zahrnuje veškerá zařízení s tepelným výkonem nad 50 MW, včetně plynových, jejichž emise prachu jsou málo významné.
- **Imisní příspěvky z malých spalovacích zdrojů** působí lokálně na ploše obce, ve které jsou provozovány. Pro tento orientační odhad lze proto za exponovanou populaci považovat počet obyvatel žijících na vesnici a v malých městech. Jedná se nejméně o 40 – 50% obyvatel ČR, tj. **cca 5 mil. osob**.

V předchozím textu jsem uvedl orientační odhad průměrných imisních příspěvků a velikosti populace, která je jimi zasažena, pro 2 skupiny energetických zdrojů. Výsledky lze shrnout tak, že imisní příspěvek vytápění domácností je řádově vyšší při srovnatelné nebo větší exponované populaci. Jaké tedy může být zdravotní riziko, které mohou tyto zdroje působit prostřednictvím znečišťování ovzduší? Metodika hodnocení zdravotních rizik při dlouhodobé expozici prachu a polycyklickým aromatickým uhlovodíkům využívá lineárního vztahu dávka-účinek a přímé úměry mezi rizikem a velikostí populace. Odpověď je proto nasnadě. Pokud tyto obecně používané vztahy platí, **pak zdravotní riziko, které působí lokální vytápění rodinných domů, je celorepublikově řádově vyšší, než riziko vyplývající z provozu velkých elektráren a tepláren.**

Nejsem schopen odhadnout, zda se jedná o rozdíl jednoho, dvou nebo tří řádů. Na to je provedený odhad příliš nepřesný, přičemž vliv malých zdrojů podhodnocuje. Zejména proto, že nebere v potaz skutečnost, že částice emitované z lokálních topenišť obsahují v důsledku méně dokonalého spalovacího procesu podstatně vyšší koncentrace polycyklických aromatických uhlovodíků než částice vypouštěné do ovzduší velkými energetickými zdroji. Tato skutečnost je v souladu s emisními bilancemi Českého hydrometeorologického ústavu, ze kterých vyplývá, že zdroje skupiny REZZO 3 produkují přibližně 2/3 veškerých emisí těchto látek v ČR.

Současný hit v ochraně ovzduší - sekundární částice

Je pravdou, že výše uvedené zamyšlení nebere v úvahu vznik sekundární prašnosti z prekurzorů (z emitovaných plyných kontaminantů, které se složitými procesy v atmosféře transformují na velmi jemné částice), v případě energetiky především z oxidu siřičitého a oxidů dusíku. Při zohlednění sekundární prašnosti by byl podíl energetiky na celkovém znečištění ovzduší podstatně vyšší. S ohledem na dosavadní poznatky o transformacích znečišťujících látek v ovzduší jsou však tyto procesy zatím velmi nepřesně vyčíslitelné. O odvozených empirických vztazích pro vyčísl-

lení sekundárních emisí se dá s trochou nadsázky říci, že jedna z mála jistých věcí je ta, že dosud známé vztahy mezi emisí prekurzorů a imisním příspěvkem suspendovaných částic nejsou obecně platné v různých regionech.

Dosavadní obtížně vyčíslitelné nejistoty podílu sekundární prašnosti však nejsou na překážku tlaku orgánů státní správy na snižování emisí prekurzorů, který je na provozovatele velkých teplárenských zdrojů vyvíjen. Ačkoliv nejsem milcem provozovatelů zvláště velkých zdrojů znečišťování ani nejsem finančně nijak zainteresován na jejich obraně v médiích, je mi lidsky líto někoho, kdo je tlačěn k investicím v řádu stovek milionů až prvních miliard (obvyklá cena za modernizační akci ke snížení emisí prachu na jednom velkém energetickém zařízení) na základě hypotetických a univerzálně nepoužitelných empirických vzorečků. Těžko pak můžeme vyvracet argumenty těchto znečišťovatelů, že je „ekologizace“ nutí ke zvyšování cen a snižuje jejich konkurenceschopnost (ačkoliv si vzhledem k ziskům naší největší energetické společnosti osobně nemyslím, že jsou opodstatněné).

Při hodnocení vlivu prekurzorů na imisní situaci prachových částic je ale potřeba mít na paměti, že jsou emitovány nejen z velkých energetických závodů, ale že jsou samozřejmě do ovzduší vnášeny i z malých spalovacích zdrojů, včetně lokálního vytápění domácností. Kvantifikace podílu sekundárních částic z domácností je, pokud vím, zatím zcela mimo zorný úhel výzkumných projektů a návrh případných opatření k jejich snížení je na rozdíl od průmyslové energetiky pole zcela neorané.

Předpokládám, že se v nejbližších letech dočkáme v hodnocení vlivů na kvalitu ovzduší zdůrazňování vlivu velkých tepláren, což bude způsobeno započtením vlivu sekundární prašnosti. Doufám jen, že nepoužijeme při hledání hlavních viníků nevyhovující imisní situace dvojí metr, a že při těchto závěrech zohledníme vliv sekundárních částic i u malých spalovacích zdrojů.

Závěr

Názory v tomto článku jsou podle mého názoru v rozporu s některými strategiemi v oblasti ochrany ovzduší. Téměř v každé koncepci dotýkající se ochrany ovzduší jsou navržena některá opatření, která jsou v rozporu s imisním a zdravotním významem malých zdrojů. Netvrdím, že velké zdroje znečištění do ovzduší nevypouštějí, ani to, že není nutno jejich emise snižovat. Pouze upozorňuji na vzájemné proporce vlivů, které působí velké energetické závody a malé spalovací zdroje. Domnívám se, že by navrhovaná opatření těmito proporcím měla odpovídat. Hodnocení z hlediska přínosu opatření na snížení emisí, jak je tomu obvykle v současnosti, nepovažuji za správné. Podstatný je efekt v podobě snížení imisních koncentrací, potažmo negativních vlivů na zdraví obyvatel.

O měrných nákladech na provedení opatření platí obdobný závěr. Na realizaci všech technicky proveditelných opatření, která nějakým způsobem mohou zlepšit kvalitu ovzduší, nebude nikdy k dispozici dostatek finančních prostředků. Šetřit musí každý a všude. Je proto nezbytné zabývat se tím, jaké zlepšení každá vynaložená koruna přinese. Pokud je vůbec v současnosti efektivita navržených či provedených opatření měřena, je hodnocena na základě úspory emisí. Ta ale, jak jsem nastínil v článku, objektivně nevypovídá o reálném zlepšení imisní situace a omezení vlivů na zdraví.

Pokud nepřestaneme uvažovat v uspořádaných tunách za rok a nepřijmeme jako kritérium hodnocení efektivity opatření na ochranu ovzduší náklady na snížení imisní zátěže, i nadále uslyšíme, že se lidé dusí, budeme muset organizovat ozdravné pobyty dětí a budeme se potýkat s rozvojem dýchacích a některých autoimunitních onemocnění. Ovzduší není jedinou složkou životního prostředí, která působí na lidské zdraví, takže je docela možné, že se s těmito civilizačními problémy budeme potýkat i tak. Možná, že se nám ani přes naši snahu nepodaří dostatečně rychle zajistit čisté životní prostředí, můžeme mít ale alespoň čisté svědomí a dobrý pocit, že jsme pro kvalitu ovzduší udělali maximum.

Použitá literatura

- KOTLÍK B., KAZMAROVÁ H., KVASNIČKOVÁ S., KEDER J., Kvalita ovzduší na českých vesnicích – stav v roce 2003 (malá sídla), 2005
- NOSKIEVIČ P., KOLONIČNÝ J., OCHODEK T. In: Malé zdroje znečišťování, VŠB-TU Ostrava, Výzkumné energetické centrum, 2004
- OCHODEK T., HORÁK J., Měrné emise škodlivin ze zdrojů malých výkonů, Acta Montanistica Slovaca, 1998, Ročník 3, s. 280-286
- OCHODEK T., KOLONIČNÝ J., BRANC M. In: Studie v rámci projektu „Možnosti lokálního vytápění a výroby elektřiny z biomasy“, VŠB-TU Ostrava, Výzkumné energetické centrum, „Ekologické aspekty záměny fosilních paliv za biomasu“, 2007
- TEKÁČ V., ČAPLA L., BURYAN P., MACHAČOVÁ M., SKOBLJA S., BIČÁK T., SKÁCEL F., CIAHOTNÝ K., Emise látek znečišťujících ovzduší provozem lokálních topenišť, Acta Montanistica Slovaca, 1998, Ročník 3, s. 273-279
- TZURNAS CH., VŠB-TU, Porovnání metod hodnocení vlivů lokálních topenišť na kvalitu ovzduší používaných v Německu a České republice, 2007
- Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě, Analýza kvality ovzduší na území města Ostravy a legislativa v ochraně ovzduší, 2008 – 2009, Ostrava, 2009
- Směrnice, koncepční dokumenty, veřejně přístupné zdroje: Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů 2001, <http://www.czso.cz>
- ČHMÚ - emisní bilance, ročenky, údaje imisního monitoringu, 2006 - 2009
- EMEP/CORINAIR Emission Inventory Guidebook - 2006, Group 2, Non-industrial combustion plants
- Implementační dokument Operačního programu Životní prostředí, 2009
- Informační systém EIA, <http://tomcat.cenia.cz/eia/view.jsp>
- Krajské programy snižování emisí, 2004 - 2010
- Krajské programy pro zlepšení kvality ovzduší, 2004 - 2009
- Národní program snižování emisí ČR, 2007
- Programový dokument OPŽP, 2009
- Státní a územní energetické koncepce, 2004, 2009
- Rozptylové studie z archivu autora, 2004 - 2011

PŘIPRAVOVANÁ „VELKÁ“ NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA

Lukáš Záruba

Mgr. Lukáš Záruba
Ministerstvo životního prostředí, odbor legislativní
e-mail: lukas.zaruba@mzp.cz

Abstrakt

The upcoming Construction Act Amendment often interferes in the general regime of environmental impact assessment at both strategic and project levels. The Amendment introduces some new procedural divergences, at the same time it changes the concept of public participation at proceedings which entitle the developer to proceed with the project. A further discussion shall surely be carried on in the course of the commenced legislation process concerning these and other issues that might arise. A parliamentary adoption of the Amendment is not expected sooner than in the last trimester of 2011. First then it will be possible to pertinently report on its legal consequences.

Klíčová slova:

stavební zákon, SEA, EIA

Úvod

Jak naznačuje již nadpis tohoto článku, novelizační předpis, který má být předložen do vlády v průběhu měsíce září tohoto roku, je svým rozsahem i možnými dopady předpisem značně rozsáhlým. Z toho důvodu bude dále pojednáno jen o těch jeho částech, které se týkají problematiky posuzování vlivů na životní prostředí. Obzvláště zde je totiž namístě maximální ostražitost, jelikož Ministerstvo životního prostředí vystupuje v pozici resortu, který zodpovídá za náležitou implementaci a správnost vedení procesů SEA a EIA ve vztahu k legislativě EU¹.

Důvody předložení

Nejdříve je ovšem vhodné zmínit, jaké impulzy vedly k tomu, že v pozici spolupředkladatele zmíněné novely stavebního zákona do Vlády ČR bude vystupovat kromě Ministerstva pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) též Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“).

Především je třeba jmenovat programové prohlášení současné vlády², které se opírá o ideu snižování adminis-

trativní zátěže a omezení regulace povolování staveb.

Dalším podnětem byl projekt „Návrhy na řešení opatření k posílení konkurenceschopnosti a rozvoje podnikání v České republice z pohledu ochrany životního prostředí“ (zkráceně též „ekoaudit“), který MŽP přijalo za svůj na základě usnesení vlády z května 2010. Tímto aktem vláda schválila materiál obsahující 96 konkrétních podnětů vztahujících se k environmentální legislativě. Účelem ekoauditů bylo vytipovat požadavky environmentální legislativy, jejichž právní zakotvení není bezpodmínečně nutné zejména s ohledem na unijní právo a jejichž odstranění by vedlo k administrativním úsporám pro podnikatelský sektor.

Na základě uvedeného usnesení ustavilo MŽP meziresortní pracovní komisi, jejímž úkolem bylo každý jednotlivý podnět posoudit a navrhnout možná východiska. Činnosti komise se kromě MŽP zúčastnili také zástupci dalších ministerstev, tripartity a další dotčené subjekty (Hospodářská komora, Svaz měst a obcí a Zelený kruh).

Jedním z okruhů diskutovaných v rámci ekoauditů byla také problematika EIA ve vztahu k povolenacím postupům podle stavebního zákona, konkrétně se jednalo o návrh na začlenění procesu EIA do územního řízení. K realizaci tohoto podnětu a zároveň již zmiňovaných závazků uvedených v Programovém prohlášení vlády založilo MMR pracovní skupinu, jejíž práce se zúčastnili též zástupci MŽP a dalších ministerstev.

Z činnosti této skupiny následně vzešlo několik konkrétních variant zvažovaných pro integraci procesu EIA a územního řízení podle stavebního zákona, jednou z nich byla i varianta, která se nakonec objevila v nově navrženém § 91 stavebního zákona.

Lze tedy shrnout, že předložený novelizační předpis poměrně obsáhle zasahuje do platného znění stavebního zákona. Ačkoliv nemá ambice změnit základní koncepci platného stavebního zákona jako takového, jde zřejmě o materiál značně rozsáhlý. Primárním motivem předkladatele je přitom zpřesnit úpravu některých institutů a zjednodušit a zracionalizovat některé postupy na úseku územního plánování.

Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí

Ve vztahu k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „ZPV“), obsahuje platný stavební zákon samostatnou proceduru posuzování politiky územního rozvoje (PÚR), zásad územního rozvoje (ZÚR) a územního plánu (ÚP).

Cílem předkládané úpravy znění stavebního zákona je dosáhnout jednoznačnosti textu, která má umožnit realiza-

1 Zejména směrnice Rady 85/337/EHS o posuzování vlivů určitých veřejných a soukromých projektů na životní prostředí, v platném znění (tzv. EIA směrnice) a směrnice Evropského parlamentu a rady 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (tzv. SEA směrnice)

2 Programové prohlášení vlády obsahuje mj. následující teze: „Vláda [...] [j]e připravena zjednodušit posuzování vlivů strategií a projektů na životní prostředí v procesu SEA a EIA s cílem zvýšit efektivitu procesů a posílit ochranu práv místních obyvatel. Vláda bude usilovat o efektivní veřejnou správu v oblasti životního prostředí, o snížení administrativní zátěže občanů a podnikatelů a odstranění překážek pro podnikání, které lze i z pohledu ochrany životního prostředí hodnotit jako nadbytečné a neefektivní.“

Vláda [...] urychlí a zjednoduší povolování staveb zejména staveb veřejné infrastruktury s cílem prosadit v co nejvíce možné míře zásadu „jedna stavba – jeden úřad – jedno rozhodnutí – garantované informace“.

Vláda omezí regulaci povolování staveb jen na nezbytně nutnou míru.“

ci zákonných ustanovení v souladu s požadavky práva EU.

Konkrétním projevem je kupříkladu navrhovaná změna v procesu pořizování územního plánu, kdy napříště má být stanovisko k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví (dále jen „stanovisko SEA“) vydáváno zásadně až poté, co jsou příslušnému úřadu k dispozici připomínky nejširší veřejnosti k navrhované koncepci. V tomto případě jde o krok správným směrem respektující závazky unijního práva³.

Poněkud kontroverzním dojmem již působí návrh MMR, podle něhož se ke stanovisku SEA vydanému po uplynutí stanovené lhůty nepřihlíží. Možnost platně schválit koncepci bez vydání stanoviska příslušného úřadu je přitom v rozporu se současnou koncepcí formálně-procesní závaznosti stanoviska SEA⁴. Do stanoviska SEA je navíc inkorporován rovněž výsledek procesu posuzování vlivů koncepce na území soustavy NATURA 2000, v takovém případě je pak stanovisko závazné i po stránce hmotněprávní⁵.

Problematika regulačních plánů

Stavební zákon připouští, aby regulační plány v řešené ploše ve schváleném rozsahu nahradily územní rozhodnutí, což znamená, že všechny záměry, které jsou součástí takového regulačního plánu, jsou jeho vydáním umístěny přímo do konkrétního území⁶. Regulační plán je schvalován příslušným zastupitelstvem ve formě opatření obecné povahy, nikoliv tedy správním rozhodnutím stavebního úřadu.

V rámci předložené novely stavebního zákona se navrhuje vymezit okruh záměrů, u kterých by měly být postupy posuzování vlivů na životní prostředí a pořizování regulačního plánu spojeny. Jde o záměry uvedené v příloze č. 1 kategorie II ZPV, u kterých je příslušným úřadem krajský úřad, proběhlo-li zjišťovací řízení podle § 7 ZPV a příslušný úřad v závěru zjišťovacího řízení spojení těchto postupů nevyloučil. V těchto případech by se posudek (ve smyslu § 9 ZPV) nezpracovával. Stanovisko k posouzení vlivů návrhu regulačního plánu na životní prostředí by příslušný úřad vydával ve fázi před veřejným projednáním.

Je zřejmé, že výčet záměrů navržených pro integraci je vymezen poměrně široce. Z toho důvodu MŽP v rámci meziresortního připomínkového řízení uplatnilo zásadní připomínku v tom smyslu, že je nutné trvat na možnosti zpracování posudku v parametrech podle § 9 ZPV, in eventum na takové úpravě znění, aby byla (výhradně na záměry uvedené v § 4 odst. 1 písm. d) a e) ZPV) zúžena skupina záměrů, kterých se spojený postup může týkat.

Posuzování vlivů na životní prostředí v územním řízení

Za stávající právní úpravy proces EIA předchází územnímu řízení. Žadatel, který hodlá umístit záměr podléhající posuzování podle ZPV, musí nejprve získat závěrečné „stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí“ (dále jen „stanovisko EIA“). Následně se může obrátit na stavební úřad se žádostí o vydání územního rozhodnutí (pro které stanovisko EIA plní funkci odborného podkladu). MMR přitom dlouhodobě poukazuje na to, že „[u]vedený způsob zřetězení procedur posuzování vlivů na životní prostředí a územního řízení a jejich vysoká procesní i obsahová autonomie, vynucující si opakování obdobných postupů a úkonů, představuje velkou zátěž pro žadatele o vydání územního rozhodnutí, zejména pro investory [...]“⁷.

Návrh (nového) § 91 stavebního zákona proto počítá s modelem částečné integrace procesu posuzování vlivů na životní prostředí a územního řízení. Jak bude dále popsáno, jako přesnější se jeví spíše výraz „souběžné vedení“ procesu EIA a územního řízení.

Tento integrovaný postup má být umožněn u obdobně definovaného okruhu záměrů jako u regulačních plánů – záměry uvedené v příloze č. 1 kategorie II ZPV, u kterých je příslušným úřadem krajský úřad, proběhlo-li zjišťovací řízení podle § 7 ZPV. Příslušnému úřadu („orgán EIA“) má být dána možnost, aby ještě před začátkem integrovaného řízení takový postup (v rámci zjišťovacího řízení) v odůvodněných případech vyloučil. Potom by byly proces EIA a územní řízení vedeny separátně, tedy stejně jako dle současné právní úpravy.

Podstatou vlastního řešení integrace procesu EIA a územního řízení je to, že pro uvedené typy záměrů bude současně s územním řízením vedeným stavebním úřadem (na úrovni obecního úřadu obce s rozšířenou působností) probíhat proces EIA, jež povede stejně jako doposud orgán EIA. Procesní kroky v rámci EIA bude nadále činit orgán EIA, k dispozici bude mít podklady jako je oznámení, dokumentace, v odůvodněných případech také posudek, stanoviska dotčených orgánů, uplatněná vyjádření apod. Na závěr posuzování vydá orgán EIA stanovisko EIA a zašle jej stavebnímu úřadu. MŽP se tak tímto postupem nevzdává svých kompetencí, působnost orgánů EIA zůstává zachována. Dochází pouze k tomu, že výstupy z procesu EIA (především stanovisko EIA) budou orgánem EIA zasílány přímo na stavební úřad, který spojené řízení povede. Tímto by mělo dojít k určitým časovým úsporám, protože rozhodování podle stavebního zákona se nebude odehrávat až po skončení procesu EIA, nýbrž poběží současně s ním. Zároveň ve spojeném řízení dochází ke zkrácení některých lhůt a odstranění duplicitních procedur⁸. Administrativní a finanční úsporu pro investory by měla představovat i skutečnost, že zpracování posudku již nebude obligatorní, jako je tomu dnes.

3 Podle čl. 6 a 8 směrnice Evropského parlamentu a rady 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (tzv. SEA směrnice) je nutné před vypracováním plánu nebo programu vzít v úvahu mj. také výsledky konzultací s veřejností.

4 § 10g odst. 4 ZPV: „Bez stanoviska ke koncepci nemůže být koncepce schválena. Schvalující orgán je povinen zohlednit požadavky a podmínky vyplývající ze stanoviska ke koncepci, popřípadě pokud toto stanovisko požadavky a podmínky obsahuje a do koncepce nejsou zahrnuty nebo jsou zahrnuty pouze zčásti, je schvalující orgán povinen svůj postup odůvodnit.“

5 Srov. obecná část důvodové zprávy návrhu novely stavebního zákona, str. 121.

6 Kupříkladu projednání s dotčenými orgány a veřejností a veřejné ústní jednání by probíhaly společně pro oba postupy (EIA i územní řízení).

7 Navržená formulace zní: „[...]Posudek o vlivech záměru na životní prostředí se v těchto případech nezpracovává, pokud si příslušný úřad jeho zpracování v odůvodněných případech, zejména v pochybnostech o správnosti údajů uvedených v dokumentaci, nevyžádá. Zpracovatel posudku zpracuje tento posudek pouze v rozsahu a s náležitostmi požadovanými příslušným úřadem.“

8 Lhůta pro vydání stanoviska má činit 15 dnů od předání výsledků projednání a připomínek a stanovisek k dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí uplatněných při veřejném ústním jednání.

Z pohledu MŽP se jeví jako problematický návrh MMR, jenž zpochybňuje existenci posudku ve smyslu § 9 ZPV a navrhuje pro tento sloučený postup, aby byl posudek zpracováván pouze výjimečně a to pouze jako určitý interní posudek, který si orgán EIA hradí sám. MŽP je (dle dosavadních jednání) ochotno souhlasit s tím, aby byl posudek zpracováván pouze v odůvodněných případech, trvá však na tom, aby se jednalo o tradiční posudek ve smyslu § 9 ZPV se stávajícím způsobem refundace nákladů. Podle MŽP by navíc v zákoně mělo být jednoznačně zakotveno, že sloučení postupů jak u regulačních plánů, tak u § 91 stavebního zákona, je možné jen u invariantních záměrů, tedy tam, kde se neposuzují varianty.

Poměrně výrazným průlomem do obecného režimu podle ZPV je nově navržené ustanovení, které umožňuje v situaci, kdy v rámci popisovaného integrovaného procesu nebude stanovisko EIA vydáno ve stanovené lhůtě, aby nikoliv orgán EIA, ale sám stavební úřad zohlednil dokumentaci vlivů záměru a k ní uplatněné připomínky a stanoviska.

I tato konstrukce je ze strany MŽP zpochybňována a jistě o ní bude vedena další diskuze v rámci probíhajících jednání s MMR.

Účast veřejnosti

Původní návrh MMR (z podzimu 2010) počítal s poměrně razantním omezením účastenství veřejnosti v řízeních podle stavebního zákona – napříště mělo být rozhodování podle stavebního zákona o záměrech, které nevyžadují posouzení v rámci (celého) procesu EIA, uzavřeno pro veškerou veřejnost (mimo dotčených vlastníků nemovitostí).

MŽP naopak od počátku projednávání návrhu novely stavebního zákona v pracovních skupinách hájí a trvá na zachování co možná nejširší účasti veřejnosti v povolovacích řízeních týkajících se životního prostředí. Poukazuje přitom mj. také na programové prohlášení současné vlády, které se hlásí k principu transparentnosti v rámci boje proti korupci. Ostatně také soudobá legislativa EU počítá spíše s prohlubováním angažovanosti široké veřejnosti v rozhodovacích procesech týkajících se životního prostředí. K právě uvedenému navíc přistupuje fakt, že Česká republika již byla Soudním dvorem EU odsouzena za nesprávnou transpozici ustanovení čl. 10a odst. 1, 2 a 3 tzv. EIA směrnice, tedy za nenaplnění požadavků unijního práva týkajících se právě přístupu dotčené veřejnosti k soudní ochraně. Řízení o porušení Smlouvy o fungování EU nebylo přitom do dnešního dne ukončeno.

V průběhu jednání o podobě novely nakonec jako určitý kompromis vykristalizovala konstrukce, podle níž dotčená veřejnost bude mít možnost účastnit se územních řízení nejen v případech, kdy se povede plný proces EIA (tzv. „velká EIA“), ale také tehdy, pokud bude posuzování vlivů záměru na životní prostředí ukončeno ve fázi zjišťovacího řízení (screening).

Navíc ani současné znění novely vylučující veřejnost ze stavebních řízení a územních řízení u záměrů, kde vůbec neprobíhal proces EIA, nemusí být definitivní. MŽP v rámci jednání o vypořádání uplatněných připomínek nadále aktivně vystupuje za zachování široké možnosti účasti veřejnosti v povolovacích řízeních tak, aby v každém případě byly naplněny standardy vyžadované právem EU. V rámci meziresortního připomínkového řízení uplatnil zásadní připomínku týkající se (ne)účasti občanských sdružení ve stavebním řízení mj. také odbor kompatibility Úřadu vlády ČR.

Závěr

Připravovaná novela stavebního zákona nezřídka zasahuje do obecného režimu posuzování vlivů na životní prostředí jak na strategické, tak na projektové úrovni. Zavádí se některé nové procesní odchylky, mění se koncepce účasti veřejnosti v povolovacích řízeních týkajících se životního prostředí. O těchto i dalších bodech bude jistě vedena diskuze v průběhu započatého legislativního procesu. Případné schválení novely Parlamentem nelze patrně předpokládat dříve než v posledním čtvrtletí roku 2011. Teprve poté bude možné podat ucelenou a definitivní zprávu o změnách, které navrhovaná právní úprava přinese.

AKTUÁLNÍ INFORMACE Z OBLASTI EVROPSKÉ CHEMICKÉ LEGISLATIVY – REACH A CLP

Jan Kolář, Miriam Hučková

Mgr. Jan Kolář
CENIA, Česká informační agentura životního prostředí
Litevská 1174/8
100 05 Praha 10
e-mail: jan.kolar@cenia.cz

Ing. Miriam Hučková
CENIA, Česká informační agentura životního prostředí
Litevská 1174/8
100 05 Praha 10
e-mail: miriam.huckova@cenia.cz

Abstrakt

Czech National Information Centre (Help-Desk) REACH and CLP representatives took part in the 3rd meeting of the HelpNet Steering Group in Helsinki, 6th to 7th April 2011. Latest news and developments concerning REACH and CLP are described in this short summary.

Základem evropské chemické legislativy je Nařízení Evropského parlamentu a Rady, č. 1907/2006, ze dne 18. prosince 2006 – nařízení REACH, které vstoupilo v platnost 1. 6. 2007. Nařízení upravuje oblast registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals). Druhým významným předpisem je Nařízení Evropského parlamentu a Rady, č. 1272/2008, ze dne 16. prosince 2008, o klasifikaci, označování a balení látek a směsí (Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures) – nařízení CLP, které vstoupilo v platnost dne 20. 1. 2009.

Pro účely implementace a koordinace nařízení REACH a CLP v EU byla zřízena Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) se sídlem v Helsinkách. V členských státech je za plnění úkolů daných nařízeními REACH a CLP a za spolupráci s Evropskou komisí a s ECHA zodpovědný příslušný orgán. V České republice plní tuto funkci Ministerstvo životního prostředí. Na základě pověření Ministerstva životního prostředí provozuje CENIA Národní informační centrum (Helpdesk) REACH a CLP. Poskytuje poradenství výrobcům, dovozcům, následným uživatelům a dalším zainteresovaným osobám ohledně jejich povinností a odpovědnosti vyplývajících z nařízení REACH a CLP.

Zástupci českého helpdesku REACH a CLP se pravidelně účastní setkání 27 korespondentů národních informačních center REACH a CLP, zástupců z Norska a Islandu, pozorovatelů z Turecka a Chorvatska, zástupců Evropské komise, ECHA a pozorovatelů z evropských průmyslových svazů, které provozují vlastní helpdesky. Jednání orgánu nazývaného HelpNet Steering Group se 2 až 3krát ročně koná v Helsinkách v sídle ECHA.

Na posledním jednání (6. a 7. 4. 2011) byla představena řada novinek a zajímavostí z oblasti evropské chemické legislativy:

- Nový eChemPortal (www.echemportal.org) určený k šíření informací o chemických látkách.
- Nová vícejazyčná terminologická databáze z oblasti chemických látek: echa.cdt.europa.eu.
- Evropský katalog standardizovaných frází využitelný pro přípravu scénářů expozice: www.euphrac.eu.
- Evropská komise plánuje revizi (nikoliv novelu) nařízení REACH, která však může vyústit v legislativní návrh.
- Asi 2/3 předběžných registrací se vztahují až k poslední registrační vlně v roce 2018.
- ECHA zahájila proces hodnocení předložených registračních dokumentací.
- Pro rok 2011 plánuje ECHA informační kampaň zaměřenou na následné uživatele.
- V srpnu 2011 by měl být k dispozici guidance dokument k bezpečnostním listům, který je připravován ve spolupráci s CEFIC (European Chemical Industry Council).
- V září 2001 by měly být k dispozici příklady scénářů expozice, včetně praktického návodu.
- Následní uživatelé mají pouze reagovat na bezpečnostní listy (včetně scénářů expozice), které obdrží, nikoliv sami aktivně vyžadovat informace v rámci dodavatelského řetězce.
- CEFIC vyvinul speciální nástroj pro vytváření a standardizaci scénářů expozice v XML verzi.
- Rok 2012 bude zaměřen na konečné uživatele.

Příští jednání HelpNet Steering Group je plánováno na 18. a 19. 10. 2011.

PRAVIDELNÁ RUBRIKA O PROCESECH EIA, SEA A IPPC POKRAČUJE

ŘÍZENÍ O ZMĚNĚ INTEGROVANÉHO POVOLENÍ

Kolektiv pracovníků oddělení IPPC a IRZ MŽP

*Ministerstvo životního prostředí
e-mail: ippc@mzp.cz*

Ohlašování a typy změn

Integrované povolení vydávané podle zákona o integrované prevenci stanovuje zejména závazné podmínky provozu zařízení. Provoz zařízení není statickým jevem a v zařízení dochází vlivem řady faktorů (vnějších i vnitřních) ke změnám, které musí být v integrovaném povolení reflektovány.

Mezi základní povinnosti provozovatele podle § 16 písmena b) zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, v platném znění patří povinnost ohlásit povolovacímu úřadu (každou) plánovanou změnu v provozu zařízení. Změnou v provozu zařízení (§ 2 písm. h) se rozumí změna v užívání, způsobu provozu nebo rozšíření zařízení, která může mít účinky na zdraví člověka nebo životní prostředí.

Zákon kromě změny v provozu zařízení definuje **podstatnou** změnu v provozu zařízení (§ 2 písm. j), která se liší v tom, že povolující úřad vyhodnotí účinky na zdraví člověka nebo životní prostředí jako významně nepříznivé. Definice podstatné změny navíc obsahuje podmínku, která je navázána na prahové hodnoty uváděné v příloze č. 1 zákona o integrované prevenci. Pokud prováděná změna (např. výměna části technologie) či případné rozšíření přesahují uvedenou prahovou hodnotu, tak se změna považuje za podstatnou automaticky.

Kromě ohlášení plánované změny v provozu zařízení ze strany provozovatele může být integrované povolení změněno rovněž v souvislosti s přezkumem plnění závazných podmínek integrovaného povolení (§ 18).

Vlastní řízení o změně integrovaného povolení

Zákon o integrované prevenci stanoví procesní pravidla pro změnová řízení. Prostřednictvím změnového řízení se tyto změny promítnou do vydaného integrovaného povolení.

V ustanovení § 19a jsou upraveny dvě formy změnového řízení. Dojde-li k podstatné změně v provozu zařízení, postupuje se příměřeně podle § 3 až 15 zákona o integrované prevenci, tedy plným procesem jako v řízení o vydání integrovaného povolení, jak byl popsán v předchozích článcích tohoto cyklu. Úřad může v tomto případě stanovit, které náležitosti obsahu žádosti se nevyžadují, čímž usnadní podání žádosti o změnu a objem informací předkládaných provozovatelem.

V případě jiných než podstatných změn, kdy je nezbytné provést změnu integrovaného povolení, provede změnu úřad. Postupuje přitom podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, bez speciálních procesních požadavků. Tento postup vede často k situaci, že jediným účastníkem řízení je pouze provozovatel a potřebné informace pro povolující úřad jsou obsaženy již ve vlastním ohlášení změny – řízení je pak velmi efektivní a provozovatele zatěžuje minimálně.

Změnová rozhodnutí se zveřejňují obdobně jako rozhodnutí o vydání integrovaného povolení. V případě řízení o podstatné změně se však zveřejňuje i stručné shrnutí ze žádosti a vyjádření odborně způsobilé osoby (pokud bylo povolujícím úřadem vyžádáno) – shodně jako v případě řízení k žádosti o povolení.

Proti změnovému rozhodnutí se mohou účastníci řízení odvolat. Při odvolání se opět postupuje shodně jako v případě řízení k žádosti o povolení a vlastní postup byl popsán v předchozích článcích tohoto cyklu.

Správní delikty související se změnami v provozu zařízení

Aby bylo integrované povolení účinným nástrojem pro zajištění ochrany životního prostředí a zdraví člověka, je nutné, aby bylo vždy aktuální a odpovídalo skutečnému stavu – zejména aby uložené podmínky reflektovaly změny s možnými dopady na životní prostředí a veřejné zdraví. Správním deliktem je tak podle zákona neohlášení plánované změny v provozu zařízení (§ 37 odst. 1 písm. a), nepodání žádosti o změnu integrovaného povolení ve lhůtě stanovené úřadem (§ 37 odst. 1 písm. c) a provoz zařízení bez rozhodnutí o podstatné změně integrovaného povolení považováno za správní delikt (§ 37 odst. 2 zákona o integrované prevenci).

VEŘEJNÉ PROJEDNÁNÍ

JUDr. Libor Dvořák

Veřejné projednání je další fází procesu EIA a jeho předmětem je dokumentace a posudek. Nemusí se jednat o první formu diskuse o záměru s veřejností – zákon ve svém § 15 umožňuje investorovi požádat ještě před podáním oznámení o předběžné projednání. V takovém případě jsou orgány veřejné správy povinny s ním tento záměr projednat a jednou z forem, které se v praxi objevují, je i diskuse s občany obce. Předběžné projednání nicméně není povinným krokem a pokud o něj oznamovatel nepožádá, nebude se konat.

O konání veřejného projednání informuje příslušný úřad a nesmí k němu dojít později, než po uplynutí 5 dnů od konce lhůty pro vyjádření k posudku. Zákon ovšem obsahuje i možnost upuštění od konání veřejného projednání – avšak pouze za podmínky, že neobdržel žádné odůvodněné nesouhlasné vyjádření k dokumentaci. V takovém případě zákonodárce předpokládá všeobecný konsensus s realizací záměru a nebylo by proto efektivní veřejné projednání organizovat.

Na veřejném projednání by z povahy věci měl být vždy přítomen oznamovatel, zpracovatel dokumentace a zpracovatel posudku, aby mohli záměr představit a reagovat na dotazy a vyjádření týkající se dokumentace a posudku. Pokud některá z těchto osob na veřejném projednání přítomna není, může (ale nemusí) příslušný úřad veřejné projednání ukončit. Nové veřejné projednání se pak musí uskutečnit nejdéle do 5 pracovních dnů ode dne ukončení veřejného projednání.

Od této situace je nutné odlišit tzv. přerušené veřejné projednání, které je upraveno v prováděcí vyhlášce (č. 457/2001 Sb.). K němu může dojít tehdy, pokud podstatné připomínky a vyjádření není z nějakého důvodu (např. z kapacitních důvodů) možno projednat nebo je nutno zajistit dodatečné údaje nezbytné k veřejnému projednání.

Příslušný úřad konání veřejného projednání zajišťuje a jeho pracovník je také většinou vede. Vyhláška nicméně umožňuje pověřit vedením veřejného projednání jinou osobu, např. držitele autorizace).

Z veřejného projednání se pak pořizuje jednak zápis obsahující zejména údaje o účasti a závěry z projednání a dále úplný tésnopisný nebo zvukový záznam. Obojí příslušný úřad archivuje, zápis je navíc povinen zaslat oznamovateli, dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům a musí jej rovněž zveřejnit jej na internetu. Zápis z veřejného projednání je velmi důležitý, neboť spolu s dokumentací, posudkem a vyjádření k nim uplatněných je odkladem pro následné vydání stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí.

Od novely provedené v roce 2007 ukládá zákon zpracovateli posudku vypořádat došlá písemná vyjádření a vyjádření z veřejného projednání s tím, že i v této fázi může ještě na jejich základě upravit návrh stanoviska (který je vždy součástí posudku). Toto vypořádání spolu s případným novým návrhem stanoviska pak předá příslušnému úřadu.

NOVÁ VERZE INFORMAČNÍHO SYSTÉMU IPPC

Jan Slavík

Ing. Jan Slavík, Ph.D.
Ministerstvo životního prostředí
e-mail: jan.slavik@mzp.cz

Abstrakt

The Ministry of the Environment is operating official web page www.mzp.cz/ippc, which is serving for the publishing of documents on particular permitting procedures according to the Act no. 76/2002 Coll., on integrated prevention and also as the source of information on related legal issues. A new version was launched on 14 March 2011. This version improved the accessibility of information for the general public and interface for permitting authorities responsible for the uploading of relevant documents.

Shrnutí:

Dne 14. 3. 2011 Ministerstvo životního prostředí zprovoznilo na adrese www.mzp.cz/ippc novou verzi informačního systému integrované prevence a omezování znečištění

(IS IPPC). Prostřednictvím IS IPPC je zajišťováno zveřejňování dokumentů z jednotlivých povolení a změnových řízení určených zákonem č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a také poskytovány informace z této oblasti pro odbornou i nejširší veřejnost. Verze 2.6. IS IPPC přináší řadu změn, které by měly zlepšit přístupnost zveřejňovaných informací a také usnadnit práci s IS IPPC pro pracovníky povolujičích úřadů, které jsou odpovědné za vkládání jednotlivých dokumentů a údajů. Kromě nové grafické podoby systému k tomu přispívá také rozlišení rozhraní pro veřejnost od pracovního rozhraní pro povolujičící úřady.

Na úvodní stránce IS IPPC jsou jako v předchozí verzi dostupné základní informace o integrované prevenci, aktuální informace k této problematice (formou aktivního odkazu a anotace), popis právního statusu IS IPPC a zejména aktivní panel (1), umožňující přístup k dílčím informacím a parametrickému vyhledávání.

Ministerstvo životního prostředí

Anonymní uživatel (přihlásit) dnes je Pátek Květen 27, 2011

IPPIC

- Hledat
- Informace a aktuality
 - Aktuality
 - Národní legislativa
 - Legislativa EU
 - Nejlepší dostupné techniky
 - Ostatní informace
 - Ke stažení
- Povolovací řízení
 - Všechna
 - Dle krajů
 - Dle stavu vyřízení
 - Dle provozovatelů
 - Podstatné změny povolení
- Seznamy
 - Provozovatelé
 - Jednotky
 - Odborně způsobilé osoby
 - Kategorie
 - Správní úřady
 - Stránky krajů
- Informační kanály
 - Rízení (PVS)
 - Dokumentace IPPC

Aktuality Domovská strana

IPPIC - Sledování žádostí o integrované povolení

Obsah stránky Soubory ke stažení

IPPIC - Integrovaná prevence a omezování znečištění

Integrovaný přístup k ochraně životního prostředí je zakotven v legislativě EU směrnicí [2008/1/ES](#) (dříve 96/61/ES) o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPIC) a do českého právního řádu je transponován zákonem č. [76/2002](#) Sb., o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů (seznam novelizací naleznete v rubrice "Národní legislativa").

Hlavním cílem integrované prevence je ochrana životního prostředí jako celku před průmyslovým a zemědělským znečištěním regulací provozu vybraných zařízení uvedených v příloze č. 1 zákona o integrované prevenci. Vydaním integrovaného povolení dochází k náhradě správních aktů podle příslušných [právních předpisů](#).

Pro získání integrovaného povolení musí provozovatel předložit příslušnou žádost, zpracovanou podle vyhlášky č. [554/2002](#) Sb., kterou se stanoví vzor žádosti o vydání integrovaného povolení, rozsah a způsob jejího vyplnění (ve znění novely č. [363/2010](#) Sb.). Ještě před její přípravou je důležitá vzájemná diskuse mezi provozovatelem a příslušným krajským úřadem, který je pro většinu zařízení povolujičím orgánem (zařízení s významným negativním přeshraničním vlivem povoluje Ministerstvo životního prostředí).

Vyššího stupně ochrany životního prostředí je dosahováno předcházením znečištění použitím tzv. nejlepších dostupných technik (BAT). Způsob a rozsah zabezpečení systému výměny informací o BAT je stanoven v nařízení vlády č. [63/2003](#) Sb. Souhrn evropských nejlepších dostupných technik je uveden v referenčních dokumentech o BAT (BREF), které připravuje Evropská komise ve spolupráci s průmyslem, nevládními organizacemi a členskými státy EU.

Aktuality MŽP z oblasti integrované prevence

15.03.2011	Formuláře k hodnocení aplikace BAT	Dokumenty pro KÚ, OVSS MŽP, CENIA, ČIŽP, MPO a MZe k zajištění pravidelného plnění povinností vyplývajících z č. 17 směrnice 2008/1/ES o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPIC).
14.03.2011	Aktualizace IS IPPIC	14.03.2011 bylo zprovozněno nové rozhraní informačního systému IPPIC. Účelem rozhraní je zlepšit přístupnost a přehlednost zveřejňovaných údajů a zjednodušit práci krajským úřadům, které prostřednictvím IS IPPIC plní své povinnosti ze zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci.

Informační systém IPPIC

Informační systém IPPIC je veřejně přístupný systém provozovaný Ministerstvem životního prostředí, na kterém jsou veřejnosti a účastníkům řízení zpřístupňovány dokumenty z povolení a změn řízení podle zákona o integrované prevenci (zejména stručné shrnutí žádosti, hodnocení nejlepších dostupných technik a vlastní rozhodnutí - integrované povolení). Povinnost zveřejňovat dokumenty je dána zákonem o integrované prevenci a umožňuje získat veřejnosti co nejširší přehled o jednotlivých povolení a změnách a případně se zúčastnit řízení a/nebo zaslat své připomínky. Systém je také funkčním archívem zveřejňovaných dokumentů k

Stránky mohou sloužit pro jako [věrohodný informační zdroj](#) pro elektronické informační systémy včetně [Portálu veřejné správy](#).

RDF Metadata

Obr. 1: Úvodní stránka IS IPPC

Aktivní panel

Parametrické vyhledávání je přístupné v aktivním panelu pod složkou „Hledat“ a umožňuje nalézt v IS IPPC dokumenty podle zadaných kritérií. To by mělo usnadnit tvorbu přehledů při zpracovávání nejrůznějších analýz a seznamů. V případě obecnějšího vyhledávání lze použít volbu *plný text* a zadat požadovaný termín. Vzhledem k tomu, že pro adresné vyhledávání konkrétního dokumentu v IS IPPC je nejdůležitější tzv. identifikátor ve formátu MZPXXXXXXX, je možné vyhledávat i podle tohoto parametru.

Další položkou v aktivním panelu jsou „Informace a aktuality“. Zde uživatel nalezne přehled legislativního rámce v oblasti integrované prevence na národní i evropské úrovni, archiv aktualit, informace k problematice BAT, v sekci „Ke stažení“ pak publikace MŽP k problematice a v „Ostatních informacích“ kontaktní informace na pracovníky MŽP, podmínky pro zapsání na seznam odborně způsobilých osob podle § 6 zákona o integrované prevenci, technické informace o IS IPPC, které umožňují propojení s jinými informačními systémy, a také RSS kanály, pomocí kterých lze získávat aktuální informace o změnách v systému (např. o nově publikovaných dokumentech k jednotlivým řízením).

Pro nalezení informací ke konkrétnímu zařízení je nejdůležitější položka „Povolovací řízení“. Informace k jednotlivým zařízením a příslušným povolovacím řízením jsou řazeny podle jednotlivých krajů, stavu řízení a provozovatelů. Jedná se o řízení k žádosti o integrované povolení a podstatné změně. Informace k „nepodstatným“ změnám jsou k dispozici, nicméně nezobrazují se v základních přehledech samostatně. Podstatné změny jsou vedeny v rámci výše uvedených přehledů, ale také v samostatném pohledu.

Položka „Seznamy“ je určena pro rychlé nalezení doplňujících praktických informací, například pro potenciální žadatele o integrované povolení či veřejnost. Jedná se například o seznam odborně způsobilých osob podle § 6 zákona o integrované prevenci, kontaktní údaje jednotlivých úřadů a další.

Závěrečná položka „Informační kanály“ zobrazuje zejména údaje ze systému běžně publikované RSS kanály, pomocí kterých lze každodenně získávat aktuální informace o změnách v IS IPPC bez nutnosti pracovat s vlastním systémem.

Zobrazení informací k jednotlivým řízením

Informace k jednotlivým řízením jsou přístupné zejména pomocí vyhledávání nebo prostřednictvím aktivního panelu – položka „Povolovací řízení“. Oproti předchozí verzi IS IPPC jsou informace k jednotlivým povolovacím řízením rozděleny do dvou pohledů, mezi kterými lze přepínat prostřednictvím záložek, které se zobrazují na horním okraji okna (2).

V pohledu „Základní údaje o zařízení“ je uvedeno umístění zařízení, povolené jednotky včetně provozovaných činností podle přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci a provozovatel (jak původní žadatel o integrované povolení, tak aktuální provozovatel, pokud nastala změna).

Pohled „Povolovací řízení“ pak zobrazuje údaje k dílčím povolovacím řízením, zpřístupňuje jednotlivé zveřejňované dokumenty a informace o následných změnách povolení, včetně podstatných změn.

Podstatné změny se zobrazují shodnou formou, jako údaje k povolovacím řízením. Nicméně v záhlaví je uvedeno, že

se jedná o podstatnou změnu a v pohledu „Základní údaje o zařízení“ je uveden odkaz na povolovací řízení k původní žádosti o integrované povolení.

Další informace k práci s IS IPPC

Nová verze IS IPPC je z technických důvodů strukturována tak, že v internetovém prohlížeči je uveden během práce s tímto systémem pouze základní odkaz na stránku. To neumožňuje používat některé standardní funkce internetových prohlížečů. Tato oblast je však řešena jiným způsobem. Jednotlivé otevírané pohledy jsou přístupné formou záložek na horní liště v rámci vlastního IS IPPC (3) a lze mezi nimi rychle přepínat, případně je zavírat. V případě nutnosti získat přesnou internetovou adresu konkrétního řízení či dokumentu (např. pro odeslání e-mailem či k umístění na internetovou stránku), lze vygenerovat adresný odkaz prostřednictvím funkce „Odkaz na dokument“, která je přístupná v pravém horním rohu většiny pohledů (4).

Ministerstvo životního prostředí

ANONYMNÍ UŽIVATEL (PŘIHLÁŠIT) dnes je Pátek Květen 27, 2011

IPPC

Dle krajů Domovská strana Žádost o integrované povolení: A S A P s.r.o. (25.03.2003)

Žádost o integrované povolení: A S A P s.r.o. (25.03.2003)

Základní údaje o zařízení Povolovací řízení

Identifikace žádosti

Identifikace MZPAXF1VU7VA

Identifikace provozovatele

Obchodní firma nebo název A S A P s.r.o.

Právní forma společnost s ručením omezeným

IČ 45535183

Změna provozovatele

Adresa umístění zařízení

Ulice a číslo Věži 145

Město, obec Věži

PSČ 582 56

Kraj Vysočina

Povolované jednotky zařízení

Seznam jednotek	Kategorie	Počet	Název
	6.5	1	Asanační podnik

Obr. 2: Informace k jednotlivým řízením

ZAMĚŘENÍ ČASOPISU

Časopis je zaměřen na problematiku technické ochrany životního prostředí ve vztahu k posuzování vlivů na životní prostředí, strategickému posuzování a integrované prevenci a omezování znečištění včetně zaměřením na jednotlivé složky životního prostředí a ochranu veřejného zdraví.

INSTRUKCE PRO AUTORY

Název (Times New Roman, tučně, velikost písma 14)

BIOPLYN – ZDROJ ENERGIE NEBO EKOLOGICKÝCH PROBLÉMŮ

Zdeněk Pastorek

vynechat řádek, adresa autora, kontakt

(Times New Roman, kurzíva, velikost písma 12)

Ing. Zdeněk Pastorek, CSc.

Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.,

Praha 6 – Ruzyně

e-mail: zdenek.pastorek@vuzt.cz

Abstrakt

vynechat řádek, v anglickém jazyce

(Times New Roman, velikost písma 10, max. 10 řádků) neformátovat text

Klíčová slova: (Times New Roman, kurzíva, max. počet 7)

Úvod

Metodika

Analýza

Dosažené výsledky

Doporučení a závěr

Použitá literatura (Times New Roman, velikost písma 12), seřadit podle abecedy

ŘÍHA, J. Regionální operační programy, nejistoty a rizika. In: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, roč. VI, č. 1, s. 21–23. ISSN 1213-7057. URL: <http://www.mvcr.cz/casopisy/112/2007/leden/index.html>

Obr., Graf, Foto, Tab.

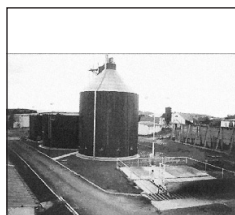
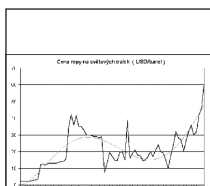
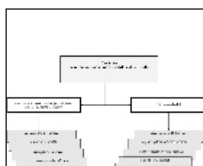

Foto 1: Zemědělská bioplynová stanice Trhový Štěpánov

Graf 1: Vývoj cen ropy (podle údajů Eurostatu)

Obr. 1: Rozdělení druhů biomasy jako zdroje energie a průmyslových surovin

Zdroj	Celková roční emise amoniaku
Velký zdroj znečišťování	nad 5 t NH ₃ . rok ⁻¹
Střední zdroj znečišťování	5 – 10 t NH ₃ . rok ⁻¹
Malý zdroj znečišťování	do 5 t NH ₃ . rok ⁻¹

Tab. 2: Nový způsob kategorizace zemědělských zdrojů (Zdroj: nařízení vlády č. 615/2006 Sb.)

Příklady citací:

Monografická publikace

KOSEK, Jiří. Html – tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce. Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0.

Části a stati v monografiích

Kapitoly v knize – jeden autor

KOSEK, J. Html – tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce. Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0. Kapitola 12, Kaskádové styly dokumentu, s. 177–199.

Kapitoly v knize – různí autoři

TOMAN, M. – KREJČÍ, J. Imunita proti infekci. In Veterinární imunologie. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. Kapitola 4, s. 153–229.

Příspěvek ve sborníku

URBAN, Rudolf. Možné přístupy k objektivizaci výdajů v resortu obrany. In Objektivizace výdajů z veřejných rozpočtů. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného katedrou veřejné ekonomie EDF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Brno: Masarykova univerzita v Brně. Ekonomicko správní fakulta. Katedra veřejné ekonomie, 1997. Část 4. Obrana a životní prostředí. s. 265–271.

Seriálová publikace

CHIP: magazín informačních technologií. Praha: Vogel, 1990–. ISSN 1210-0684.

Články v seriálových publikacích

VAN DER VET, P. E. – MARS, N. J. Condocat query engine: an engine for coordinated index terms. Journal of the American society for information science, May 1999, vol. 42, no. 6, s. 485–492.

Elektronické zdroje

V případě elektronických zdrojů je třeba uvést také povinné údaje:

Druh média (nosiče) – u online seriálu, programu a databázi. Podle normy ISO 690-2e by tento údaj měl být i u všech dalších online zdrojů (www stránek, dokumentu na FTP apod.)

[online]

[CD-ROM]

[disketa 3,5"]

Přístup ke zdroji – u všech on-line dokumentu povinný údaj.

URL <<http://www.willey.com>>

<<http://www.willey.com>>

Dostupné z: <http://www.willey.com>

EIA – IPPC – SEA ■ Ročník XVI, číslo 3/2011 ■ Vychází 4x ročně ■ Vydává Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s CENIA, českou informační agenturou životního prostředí ■ Otištěné příspěvky byly posouzeny redakční radou složenou ze zástupců MŽP a CENIA; nemusí vždy vyjadřovat stanovisko MŽP ■ Redakce CENIA, Litevská 1174/8, 100 05 Praha 10, tel. 267 225 243, www.cenia.cz ■ sazba Impax, spol. s r.o. ■ ISSN – online verze 1801-6901